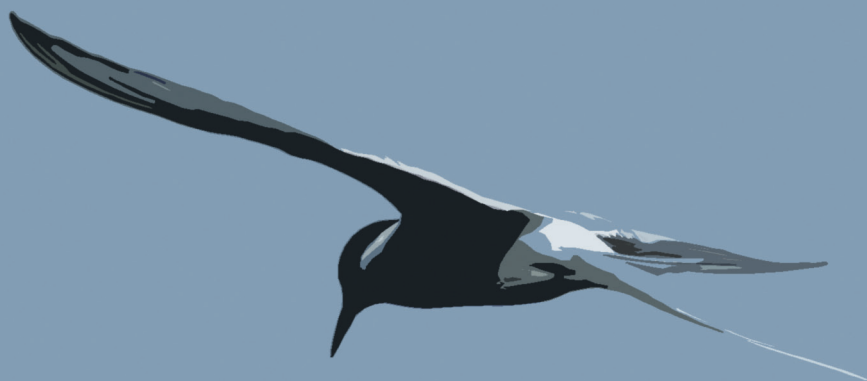

*Pohjanmaan hankegala
Österbottens projektgala
25.10.2013*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Det sista året av programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland börjar vara på sluttrakan. Flera tiotals utvecklingsprojekt har fått finansiering av programmet under åren 2007–2013.

Såväl ELY-centralen i Österbotten som de två Leader-aktionsgrupperna Aktion Österbotten i Kust-Österbotten och YHYRES-kehittämissyhdistys i Kyrolandet har beviljat stöd för investeringar som har ökat landsbygdsbyarnas trivsel och samhörighet och för projekt som har utvecklat näringar. Stöd har beviljats också för forsknings- och utbildningsprojekt som gagnar de landsbygdsbranscher som är typiska för området. Med hjälp av direkta företagsstöd har flera tiotals nya företag och arbetsplatser skapats trots den ekonomiska recessionen.

Den nya programperioden planeras som bäst och förhoppningsvis får man börja följa programmet redan nästa år. Men nu är det dags att prisbelöna de bästa och mest välfungerande projekten som utvecklar landsbygden och ökar dess livskraft, samt projekt som förverkligats av företag. Det är också dags att njuta av resultaten av landsbygdsprogrammet och fira bytet av programperiod, det är det som vår projektgala i grunden handlar om.

Kaarlo Lepistö
utvecklingschef, ELY-centralen i Österbotten

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman viimeinen toteuttamisvuosi alkaa kääntyä lopuilleen. Ohjelmasta on vuosien 2007-2013 aikana rahoitettu useita kymmeniä kehittämishankkeita.

Sekä Pohjanmaan ELY-keskus että alueen kaksi toimintaryhmää Aktion Österbotten Rannikko-Pohjanmaalla ja YHYRES-kehittämissyhdystys Kyronmaalla ovat rahoittaneet niin kylien viihtyvyyteen ja yhteisöllisyyden lisäämiseen liittyviä investointeja kuin elinkeinoja kehittäviä hankkeita. Hanketukia on myönnetty myös tutkimus- ja koulutushankkeisiin, jotka hyödyttävät alueelle tyypillisiä toimialoja. Suorilla yritystuilla on luotu Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueelle useita kymmeniä uusia yrityksiä ja työpaikkoja taantuman keskelle.

Uuden ohjelmakauden suunnittelu on parhaillaan menossa ja toivon mukaan ohjelmaa päästään toteuttamaan jo ensi vuonna. Mutta nyt on aika palkita parhaat ja toimivimmat maaseutualueiden kehittämiseen ja elinvoimaisuuden lisäämiseen liittyvät hankkeet kuin yritysten toteuttamat hankkeet. Samalla on aika nauttia maaseutuohjelman tuloksista ja juhlistaa ohjelmakauden vaihdosta, siitä hankegaalassa on pohjimmiltaan kyse!

Kaarlo Lepistö
kehittämispäällikkö, Pohjanmaan ELY-keskus

Finalisterna/Finalistit

ELY-centralen i Österbotten Pohjanmaan ELY-keskus

Utvecklingsprojekt Kehittämishankkeet

Eko Nu!	6
Energiakylä	7
Precikem	8

Investeringsprojekt Investointihankkeet

Allaktivitetshus	9
Perttilän riippusilta	10
Utterleden – Saukonreitti	11

Företag Yritykset

Caraway Finland	12
Losvika	13

Aktion Österbotten r.f.

Utvecklingsprojekt Kehittämishankkeet

Gränslös – Rajaton	15
Historisk matupplevelse	16
Upplev julen hos skeppsredar- och kaptensfruarna i Kristinestad	17

Investeringsprojekt Investointihankkeet

Högåsens friluftscenter	18
Kvarkens båtmuseum – kunskapscenter för båtkultur	19
Trygghet i Österbotten	20

Företag Yritykset

JHE-consulting	21
YourCoach	22

YHYRES-kehittämisyhdistys ry

Kehittämishankkeet Utvecklingsprojekt

Jätevesitieto toiminnaksi	24
Kyrönmaa action!	25
Nuukuuren viikko	26

Investointihankkeet Investeringsprojekt

Kolmen kylän golf	27
Leikin aika	28
Merikaarron urheilukenttäalueen kehittämisprojekti	29

Yritykset Företag

LK-elementit	30
Ylimartimoiden lähijuustola	31

Taitto / Layout: Kirsi Tikkanen

Kuvat/Foton: Kirsi Tikkanen ja hankkeet/
projektens bildarkiv

käännös / översättning: Kirsi Tikkanen,

Britt-Marie Norrgård, Sara Tarvos

Paino / Tryck: Multiprint, Vaasa/Vasa 2013

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen

EkoNu!
EKOPROJEKT FÖR SVENSKFINLAND

Eko Nu! Yrkesakademin i Österbotten

"EkoNu!" – ekoprojekt för Svenskfinland är ett utvecklings- och informationsprojekt, vars syfte är att öka intresset för ekologisk produktion för att möta den växande efterfrågan på ekologiska produkter. Under tiden 1.1.2012–30.5.2013 har projektets verksamhet omfattat följande åtgärdsåtgärder: "EkoMentorskap", informationsförmedling, utvecklande av samarbete och startande av samarbetsringar, höjning av kompetensnivån, startande av demonstrationsodlingar samt samarbete med nationella aktörer inom den ekologiska näringen. Projektets operativa verksamhet i Österbotten och Nyland har i båda regionerna en egen arbetsgrupp som stöd- och bollplank.

Under projektet har till exempel antalet ekogårdar ökat i Österbotten och Nyland. REKO avtalsmodellen (www.ekonu.fi/category/reko) är ett sätt för ekoproducenter att tillsammans nå konsumenter utan mellanhänder. Enligt förundersökningen till EkoNu! år 2011 fanns det behov av s.k. "demonstrations- och observationsskiftet" för ekologisk odling i Nyland och Österbotten. Man önskade att via demonstrationsodlingar konkret kunna följa med t.ex. om gamla spannmålssorter passar bättre för eko-odling, olika metoder för ogräsbekämpning via mekanisk bearbetning, olika former av gröngödsling m.m. Detta har man nu kunnat förverkliga via projektet. För att få fler producenter att ställa om till ekologisk produktion och för att få ekoproducenter att utveckla och utvidga sin produktion har konceptet "EkoMentorskap" utvecklats. EkoMentorskap är en form av informell rådgivning där EkoMentorn är en kunnig och erfaren person som informerar och stöttar omläggaren i att göra val gällande produktionsinriktning.

Projektet har förutom Ekomentorskap arrangerat infotillfällen för att sänka tröskeln för jordbruksföretagare att ställa om till ekologisk odling/-produktion. Flera ekogårdar har gjort omläggning, t.ex. i Österbotten 29 st och i Nyland 11 svenskspråkiga gårdar år 2012.

Luomu nyt! Yrkesakademin i Österbotten

Suomenruotsalainen Eko Nu! –luomuhanke on kehittämis- ja tiedonvälityshanke, jonka tarkoituksena on lisätä kiinnostusta luomutuotantoa kohtaan ja vastata luomutuotteiden kasvavaan kysyntään. 1.1.2012 - 30.5.2013 aikana hankkeeseen on kuulunut seuraavia toimenpidekokonaisuuksia: "luomumentorointi", tiedonvälitys, yhteistyön kehittäminen ja yhteistyörinkien aloittaminen, pätevyystason nostaminen, koeviljelmien aloittaminen sekä luomualan kansallisten toimijoiden yhteistyön kasvattaminen. Hankkeella on sekä Pohjanmaalla että Uudellamaalla oma työryhmänsä neuvomassa ja sparraamaassa.

Hankkeen aikana luomutilojen määrä on kasvanut Pohjanmaalla ja Uudellamaalla. REKO-sopimusmallin on otettu käyttöön, jotta luomutuottajat saisivat yhteyden kuluttajiin ilman välikäsiä. Esiselvityshankkeessa vuonna 2011 oli tarve niin kutsutulle luomutuotannon kokeilu- ja tutkimusvaiheelle Pohjanmaalla ja Uudellamaalla. Toivottiin että koepalstoilla voitaisiin kokeilla vanhojen viljalajien sovetuvuutta luomutuotantoon, rikkakasvien mekaanista torjuntaa ja viherlannoitusta. Näitä toimia on saatu toteutettua hankkeessa.

Jotta saataisiin useammat tuottajat luomutuotantoon mukaan ja luomutuottajat kehittämään ja laajentamaan tuotantoaan on kehitetty konsepti nimeltä Luomumentorointi. Se on epämuodollisen neuvonannon väline, jossa luomumentori on asiantunteva ja kokenut henkilö, joka jakaa tietoa ja tukee uutta luomutuottajaa tekemään valintoja tuotantosunnan suhteen. Luomumentoroinnin ohella hanke on järjestänyt infotilaisuuksia maatalousyrittäjille laskeakseen kynnystä siirtyä luomutuotantoon, 29 suomenruotsalaista tilaa on siirtynyt luomuun Pohjanmaalla ja 11 Uudellamaalla viime vuonna.

Energiakylä Levón-instituutti

Energiakylä-hankeeseen on valittu yhteensä 14 energiaomavaraisuudesta ja energiantuotannosta kiinnostunutta kylää Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnista.

Näille valituille kylille on alettu tehdä kyläkohtaista uusiutuvan energian potentiaaliselvitystä.

Potentiaalilaskelmissa lähdetään siitä, ettei ruoantuotantoa alueella vähennetä tai käytetä ruoaksi tuotettavaa materiaalia energialähteenä, vaan hyödynnetään ruoantuotannon, metsätalouden ja kotitalouksien sivu-/jättemateriaalivirtoja ja niiden energiaa sekä tuulivoimaa ja mahdollista vesivoimaa. Kun on selvitetty se, mitä energiamahdollisuuksia kylissä on, selvitetään kylien energiankulutusta. Potentiaaliselvitysten ja kulutustietojen pohjalta lasketaan kyläkohtaisen energiatase, joka perustuu uusiutuvien kyläkohtaisten energiantuotantomahdollisuuksien käyttöönottoon ja siihen, ettei kulutusta vähennetä.

Taselaskelmien yhteydessä arvioidaan myös jo kylässä käytössä olevan uusiutuvan energian määrä ja arvioidaan jäljellä oleva/hyödynnettävissä olevan määrä. Lisäksi hankkeen kuluessa arvioidaan yhdessä sähkölaitosten kanssa kylän tehollinen tase ja sähkön vuotuinen riittävyys, mikäli uusiutuvat energialähteet otettaisiin kokonaismääräisesti käyttöön. Hankkeessa tehdään jokaiselle kylälle oma suunnitelmansa siitä, miten uusiutuvan energian potentiaali saadaan hyödynnettyä ja kylästä saadaan vähitellen muodostettua älykäs mikroverkko. Projektin lopputuloksena kylälle luovutetaan selvitys energiapotentiaalista sekä suunnitelma/ehdotus uusiutuvan energian hyödyntämisestä.

Hanke on vahvistanut käsitystä siitä, että kylissä on uusiutuvia energiapotentiaaleja yli niiden omien tarpeiden, jolloin on mahdollista tuottaa ja myydä ylimääräinen energia kylän ulkopuolelle ja saada tuloa.

Hankkeen menettelytavat ovat otettavissa käyttöön laajasti, jopa maailmanlaajuisesti.

Energiby Levón-institutet

I Energiiby-projektet har man valt ut sammanlagt 14 byar som är intresserade av energisjälvförsörjning och energiproduktion från landskapen Södra Österbotten, Österbotten, Mellersta Österbotten och Norra Österbotten. Dessa byar får en individuell utredning av sin potential för förnybar energi. I potentialkalkylerna utgår man från att områdets matproduktion inte minskar och att det material som produceras för mat inte används som energikälla, utan utnyttjar matproduktionens, skogsbrukets och hushållens bi- och avfallsmaterialsflöden och energin i dem samt vindkraft och eventuell vattenkraft.

Efter utredningen av byarnas energimöjligheter utreds deras energiförbrukning. Utifrån potentialutredningarna och förbrukningsuppgifterna räknar man ut energibalansen för varje by. Den grundar sig på respektive bys möjligheter att börja utnyttja förnybar energiproduktion och på antagandet att förbrukningen inte minskar.

I samband med balanskalkylerna bedöms också mängden förnybar energi som redan används av byn och uppskattas hur stor mängd som blir över eller kan utnyttjas. Under projektets gång bedöms tillsammans med elbolagen också byns effektiva balans och hur långt elen skulle räcka per år, om de förnybara energikällorna skulle tas i bruk fullt ut.

Inom projektet gör man för varje by en egen plan för hur den förnybara energins potential kan utnyttjas och hur byn så småningom kan utvecklas till ett intelligent mikronät. Som projektets slutresultat överlämnas utredningen av energipotentialet till byn tillsammans med en plan eller ett förslag till utnyttjande av förnybar energi.

Projektet har stärkt uppfattningen att det i byarna finns sådan potential för förnybar energi som överskrider de egna behoven. Då blir det möjligt att producera och sälja den överflödiga energin utanför byn och få inkomster.

Projektets metoder kan tas i bruk på ett omfattande plan, t.o.m. globalt.

Precikem Yrkeshögskolan Novia

Det grundläggande målet med projektet Precikem är att utveckla riktade kemiska metoder som kan bidra till att de i Österbotten så vanliga sura sulfatjordarna fortsättningsvis kan användas av regionens odlare för livsmedelsproduktion på ett miljömässigt hållbart sätt. Speciellt utvecklas tekniken med underbevattning genom att till bevattningsvattnet sätta kemikalier som hämmar oxidationen av sulfider.

I och med att den kemiska behandlingen är preventiv så kan man förvänta sig att kemikalieåtgången är liten i jämförelse med ett konventionellt angreppssätt där kalkning används för att neutralisera redan bildad syra. De kemikalier som används i fält, kalciumkarbonat och kalciumhydroxid, är miljövänliga. En minskad oxidation av sulfider skulle betyda minskade skadliga utsläpp av syra och metaller till diken och vattendrag. Under år 2011 har ett försöksfält på drygt nio hektar planerats och byggts på Yrkesakademins marker på Risöfladan. På olika försöksrutor undersöker man hur olika lösningar och suspensioner påverkar oxidationen av sulfidsikt i marken. I laboratoriet har utrymmen förberetts, och utrustning samt tillvägagångssätt har testats och finlipats. Laborrieförsöken har lett till rekommendationer vad gäller behandlingskemikalier samt deras koncentrationer i de suspensioner som skall användas i fält.

Det tillvägagångssätt som utvecklats i projektet, dvs en inblandning av ett oxidationshämmande medel i underbevattningsvattnet är unikt både i Finland och internationellt. Försöken pågår som bäst, men så här långt ser resultaten bra ut. Speciellt gäller detta inblandning av mycket finkorning kalciumkarbonat (kalksten) i underbevattningsvattnet. Under den fortsatta projektiden fortsätter försöken och uppföljningen av dessa.

Precikem Ammattikorkeakoulu Novia

Precikem-hankkeen perusideana on ollut kehittää sellaisia kemiallisia menetelmiä, joilla taataan Pohjanmaan tyypillisten happamien sulfaattimaiden käyttö viljelijöiden elintarviketuotantoon ympäristölle kestävällä tavalla. Erityisesti kehitetään peltojen altakastelutekniikkaa, jossa estetään maaperässä olevien sulfidien hapettuminen.

Samalla kun kemiallinen käsittely ennaltaehkäisee happamoitumista voidaan odottaa että kemikaalienkäyttö on vähäisempää verrattuna totuttuun tapaan, jossa kalkkia käytetään neutralisoimaan jo happamoitunut maa. Hankkeen kokeissa käytetyt kalsiumkarbonaatti ja kalsiumhydroksidi ovat ympäristöystävällisiä. Maaperässä olevien sulfidien hapettumisen vähentäminen vähentää myös vahingollisia happamia valumia. Tutkimusta varten on perustettu Vaasan ja Mustasaaren rajalle Risöfladanin koekenttä, jolla testataan kemiallisia käsittelyjä sulfidien hapettumisen ja siitä johtuvan haponmuodostumisen estämiseksi.

Laboratorioon on valmisteltu tilat, varusteet sekä testattu ja hiottu menetelmiä. Hankkeessa tehtyjen laboratoriokokeiden avulla on selvitetty liuosten ja suspensioiden sopivaa koostumusta, joita on käytetty pellolla.

Hankkeessa kehitetty menetelmä happamien valumiensa ehkäisyyn estämällä kemiallisesti maassa olevien sulfidien hapettuminen sulfaatiksi altakastelumenetelmän avulla on ainutlaatuinen niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Pumpauksia ja mittauksia on jatkettu syksyyn asti ja tulokset ovat olleet lupaavia.

Allaktivitetshus

Karperö Ungdomsförening Strandlid r.f.

Samlingshuset i Karperö i Korsholm förstördes i en förödande brand i april 2006. Sedan dess har avsaknaden av en träffpunkt för åretruntbruk för såväl byns som kommundelens invånare samt externa gäster varit påtaglig. En samlingspunkt i form av en byggnad med närområde är en bra plattform för aktivitetsskapande. Inom Karperö Uf ansåg man att ett modernt och flexibelt allaktivitetshus på stranden av Karperöfjärden är ett möjliggörande element för verksamhet och en symbol för laganda.

Förutom föreningsverksamhet, kurser, barn-, ungdoms- och senioraktiviteter och uthyrning för olika typer av fester kan byggnaden användas för konferenser, konserter och teaterverksamhet. Regionen saknade ett motsvarande hus och tack vare projektets genomförande kan både ungdomsföreningens och andra aktörers verksamhet breddas och förnyas avsevärt. Föreningen ville genom projektet förebygga känslan av utanförskap och ytterligare utveckla det sociala kapitalet i området.

I planeringen och genomförandet av projektet deltog även andra föreningar så som marthaföreningen och samfälligheterna. Föreningen tror att projektet kommer att tillföra ett centrum till nejderna som har saknats, en mötesplats för folk i alla åldrar och med olika intressen. Målgruppen är alltså alla invånare i lokalsamhället.

Huset är i två plan med scen/ungdomsutrymme, festsal, cafeteria/restaurang med kök och terrass på övre våningen. I nedre våningen placeras en bastuavdelning och konferensutrymme, tekniska utrymme samt förråd (inredning av källaren är exkluderat ur projektet med undantag för tekniska utrymme). Detta investeringsprojekts mål är att främja gemensam verksamhet, öka trivseln och den allmänna välfärden för dem som bor i området samt öka områdets konkurrenskraft. Ett syfte är också att främja aktivt medborgarskap och en ökad känsla av delaktighet hos befolkningen i allmänhet och speciellt ungdomen i området.

Byggnaden invigdes i april 2013, exakt sju år efter branden i den gamla uf-lokalen. Den nya byggnaden är redan i stor användning.

Monitoimitalo

Karperön nuorisoseura Strandlid r.y.

Mustasaaren Karperössä sijainnut nuorisoseuran yhteistalo tuhoutui palossa huhtikuussa vuonna 2006. Siitä lähtien niin alueen asukkaat kuin vierailijatkin ovat kaivanneet ympärivuotista tapaamispaikkaa. Kokoontumispaikaksi sopiva rakennus aktivoi myös muuta toimintaa alueellaan. Niinpä Karperön nuorisoseura päätti rakentaa nykyaikaisen ja moneen tarkoitukseen sopivan monitoimitalon Karperöjärven rantaan mahdollistamaan toiminnan ja symboloimaan yhteisöllisyyttä. Yhdistystoiminnan, kurssienpitoon, lapsille, nuorille ja seniори-ikäisille tarkoitettua toimintaa ja juhlatilavuokraamisen lisäksi rakennusta voidaan käyttää konferenssien, konserttien ja teatteritoiminnan järjestämiseen. Alueelta puuttui vastaavanlainen talo ja hankkeen toteuduttua voidaan sekä nuorisoseuran että muiden toimintaa laajentaa ja uudistaa merkittävästi. Hankkeen avulla yhdistys halusi myös ehkäistä ulkopuolisuuden tunnetta ja kehittää alueen sosiaalista pääomaa ja yhteenkuuluvuutta.

Suunnitteluun ja hankkeen toteuttamiseen osallistuivat myös muut yhdistykset ja yhteisöt, kuten martat. Yhdistys uskoo hankkeen avulla saatavan alueelle puuttuvan keskuksen, tapaamispaikan kaikenikäisille ja eri asioista kiinnostuneille. Hankkeen kohderyhmänä ovat siis olleet kaikki paikallisyhteisön asukkaat.

Talo on kaksikerroksinen, siellä on nuorisotila, esiintymislava, juhlasali, kahvio ja keittiö sekä terassi ylimmässä kerroksessa. Alakertaan on suunnitteilla saunaosasto, kokoustiloja, tekniset tilat sekä varasto. Alakerran sisustaminen ei kuulu suurilta osin hankkeeseen.

Tämän investointihankkeen päämääränä on ollut tukea yhteistä toimintaa, lisätä viihtyvyyttä ja alueen asukkaiden yleistä hyvinvointia sekä alueen kilpailukykyä. Yksi tavoitteista on ollut myös tukea aktiivista kansalaisuutta ja lisätä asukkaiden osallisuuden tunnetta etenkin alueen nuorten keskuudessa. Talo vihittiin käyttöön huhtikuussa 2013, täsmälleen seitsemän vuotta vanhan nuorisoseuran talon palon jälkeen. Uusi talo on ollut alkuajoista lähtien aktiivisessa käytössä.

Perttilän riippusilta

Isonkyrön kunta

Hankkeen tarkoituksena oli turvata historiallisesti ja maisemallisesti arvokkaan sillan säilyminen seuraaville sukupolville sekä peruskorjata silta sekä kevyttä että henkilöauto-liikennettä varten ja täten turvata liikkumismahdollisuudet. Sillan vaikutusalueella Kyröjen pohjoispuolella asuu noin 200 asukasta, joiden liikenneturvallisuuuteen sekä elinoloihin sillalla on välitön vaikutus. Silta on myös fyysinen yhteys, joka on mahdollistanut alueen asukkaiden sosiaalisen kanssakäymisen joen toisella puolella asuvien asukkaiden kanssa. Perttilän silta on Suomen vanhin yleisen liikenteen käytössä oleva teräsrakenteinen riippusilta. Asukkaat rakensivat sillan 1909–10. Alkutaipaleensa ajan siltaa hallinnoi Perttilän sillan siltaosuuskunta. Kuuden käyttövuoden jälkeen omistusoikeus siirtyi Isonkyrön kunnalle. Perttilän riippusillan korjaushankkeen avulla kyettiin turvaamaan Suomen vanhimman edelleen yleisen liikenteen käytössä olevan riippusillan tulevaisuus. Perttilän riippusilta sitoutuu vahvasti alueen historiaan ja sille on myönnetty museosillan arvo vuonna 1982. Sillan läheisyydessä sijaitsee useita suojeltuja kohteita, kuten Isonkyrön meijerirakennus, Pitkä-Perttilä, Napuen taistelun muistomerkki ja Napuen taistelukenttä sekä muinaishautoja. Silta on merkittävä osa Kyrönjokilaakson kulttuurimaisemaa. Riippusilta vaurioitui kesällä 2010 kannatinvaijerin säienipun katkettua. Silta asetettiin käyttökieltoon kaikelta liikenteeltä vaurion vuoksi eikä sen käyttöturvallisuudesta ollut varmuutta. Silta yhteyden puuttuminen vaikeutti huomattavasti alueen asukkaiden liikkumismahdollisuuksia. Sillan merkittävyyttä ja korjauksen tähdellisyyttä puolsivat myös sillan korjauksen puolesta adressin allekirjoittaneet 700 henkilöä. Sillan käytön estyminen vaikeutti liikennettä kuntakeskukseen. Käyttökieltoon asti silta oli palvellut muun muassa kevyttä liikennettä tarjoten turvallisen reitin kuntakeskuksen palveluihin. Hankkeessa muun muassa sillan riippuköydet ja valaistus uusittiin, käsiteltiin puu- ja teräsosien pinnat ja tehtiin tulopenkereille kaiteet. Silta avattiin liikenteelle 10.10.2012.

Hängbron i Perttilä

Storkyro kommun

Projektet syftade till att bevara den historiskt och landskapligt sett värdefulla bron för följande generationer samt att reparera bron för såväl cykel- och gångtrafik som personbilstrafik och på så sätt trygga möjligheterna att ta sig fram. På bronns influensområde norr om Kyrö älv bor ca 200 personer, vars trafiksäkerhet och levnadsförhållanden påverkas direkt av bron. Bron utgör också en fysisk förbindelse, som gör det möjligt för invånarna i området att umgås med dem som bor på andra sidan älven. Perttilä bro är den äldsta hängbron av stål i Finland som används i allmän trafik. Invånarna byggde bron 1909–10. I början skötte bron av ett broandelslag. Efter sex år övergick ägorätten till Storkyro kommun. Med reparationsprojektet har man kunnat trygga framtiden för Finlands äldsta hängbro som fortfarande används inom allmän trafik. Perttilä hängbro har en stark anknytning till områdets historia och år 1982 beviljades den status som museibro. Nära bron finns många skyddade objekt, såsom Storkyro mejeribyggnad, Pitkä-Perttilä, minnesmärket över slaget i Napo och Napo slagfält samt forntida gravar. Bron är en betydande del av Kyröälvdalens kulturlandskap. Hängbron skadades sommaren 2010 då ett strängknippe brast i ena bärvajern. På grund av skadan var användning av bron förbjuden för all trafik, för man var inte säker på om den var trygg att använda. Med broförbindelsen ur bruk blev det mycket svårare för områdets invånare att ta sig fram. Brons betydelse och reparationens angelägenhetsgrad understöddes också i en av 700 personer undertecknad adress för reparation av bron. Trafiken till kommunens centrum försvårades då bron var ur bruk. Fram till användningsförbudet hade bron funnits till för bl.a. cykel- och gångtrafiken och utgjort en trygg väg till kommuncentrumets tjänster. Inom projektet har man bl.a. förnyat hängkablarna och belysningen, ytbehandlat trä- och ståldelarna och byggt räcken vid broinfarterna. Bron öppnades för trafik 10.10.2012.

**UTTER
LEDEN**

**SAUKON
REITTI**

Utterleden

Pedersöre kommun

Som ett resultat av ett förundersökningsprojekt via Leader-finansieringen skapades projektet Utterleden. Inom projektet har en 50 km lång vandringsled byggts i Pedersöre kommun i gott samarbete med ett hundratal markägare med vilka kontrakt skrivits. Åtta lavar och ett antal grillplatser har utplacerats längs leden och märkningen är gjord i blått och gult för att även personer med färgblindhet skall kunna ta sig fram. Spångar har dragits över stora våtmarker och dessutom har ett 50-tal mindre broar placerats ut i terrängen. En stor spiraltrappa med terrass på toppen har byggts vid Lostenen i Purmo och vid Kiisk i Lappfors har Bockabron fått brobalkonger. För dessa större åtgärder har Ely-centralen och Forststyrelsen gett utlåtanden. Dessutom finns Skaldernas stig intill Kiisk och Bockabron, en kortare del av leden som bjuder på dikter och berättelser.

Utterleden är den största turismnyheten som Pedersöre haft på länge, intresset är mycket stort och många har vandrat leden redan innan den var helt klar. Närområdet använder Bockabron och Lostenen som utflyktsmål, bara under 2012 har dessa besökts av ca 4000 personer per ställe.

Utterleden har blivit ett bra rekreativsmål för företag, privatpersoner och skolor. Under sådana tillfällen behövs transporter, övernattningar och catering. Gästerna vill dessutom fiska och vandra med guider. Detta gynnar kommunens företagare och våra fiskelag och vildmarksguider har fått mera kunder. Tillströmningen genom byarna genom dessa nya vandringsledsbesökare gör att även bensinstationerna och bybutiken får en och annan tillfällig besökare som handlar. Byaföreningar får en liten del av kakan genom att äta sig vissa delar av Utterledens skötsel. Utterleden är allmänhetens projekt med nya mål och nya idéer för framtiden. Planering och goda kontakter samt tid är de viktigaste ingredienserna i ett lyckat projekt.

Saukonreitti

Pedersören kunta

Saukonreitti-hanke syntyi Leader-rahoitusta saaneen esiselvityshankkeen tuloksena. Hankeessa on rakennettu 50 kilometrin pituinen vaellusreitti Pedersören kuntaan hyvässä yhteistyössä sadan maanomistajan kanssa, joiden kanssa on kirjoitettu sopimukset. Reitin varrella on kahdeksan laavaa ja grillauspaikkoja, lisäksi reitti on merkitty sinisellä ja keltaisella, että myös värisokeat voivat sillä liikkua. Pitkospuuta on vedetty kosteikkojen yli ja viitisenkymmentä pienempää silttaa on sijoitettu maastoon. Purmossa olevalle siirtokiviloikareelle, Ilveskivelle, on rakennettu spiraalirappuset ja näköalatasanne ja Lappforsin Bockabron-sillalle on tehty "siltaparvekkeet". Näille isommille toimenpiteille on saatu lupa ELY-keskuksesta ja Metsähallitukselta. Reitistöön kuuluu lisäksi lyhyempi runopolku Kiiskin ja Bockabron vieressä, se tarjoaa ruonoja ja kertomuksia.

Saukonpolku on Pedersören kunnan suurin matkailu-uutuuksia pitkiin aikoihin ja kiinnostus sitä kohtaan on ollut suurta. Moni on vaeltanut reitin ennen kuin se on ollut täysin valmis. Lähialueella olevat käyttävät Ilveskiveä ja Bockabronin silttaa retkikohteina, vuoden aikana molemmissa paikoissa on vierailut noin 4000 henkilöä. Saukonreitistä on tullut hyvä virkistyskohde yrityksille, yksityiskenkilöille ja kouluille. Usein tällaisessa käytössä tarvitaan kuljetuksia, yöpymispaikkoja ja ruokapalveluita. Vieraat haluavat usein myös kalastaa ja vaeltaa oppaan kanssa, tämä suosii kunnan yrityksiä ja tuo lisää asiakkaita erämaaoppaille ja kalastuskunnat. Vaellusreittien käyttäjät vaikuttavat myös kylähuoltoasemien ja kyläkauppojen asiakasmääriin. Myös kyläyhdistykset saavat oman osansa huolehtimalla reitin tiettyjen osien kunnossapidosta. Saukonreitti on yleishyödyllinen hanke, jolla on uusia tavoitteita ja tulevaisuuden ideoita. Suunnitelu, hyvät kontaktit sekä aika ovat olleet tärkeimmät ainekset onnistuneeseen hankeeseen.

Caraway Finland

Caraway Finland grundades 2004 för att påbörja sortering, förpackning och förädling av kummin. Första klassens kumminfrö förädlas för export. Kumminfrö används främst inom livsmedelsindustrin som krydda och ingrediens i bröd, som alkoholkrydda samt i teblandningar. Andra klassens kumminfrö destilleras till kumminolja, som är en eterisk olja, "essential oil", och främst används inom kosmetik-, läkemedels- och livsmedelsindustrin.

Med hjälp av investeringsstöden har det varit möjligt att bygga upp ett kumminförädlingsföretag med målsättning att kunna leverera 1,5 miljoner kg kumminfrö samt 12000 kg kumminolja till köpare runt om i världen och investera i en pastöriseringsanläggning med tillhörande installationer och lagringsbehållare.

Genom åtgärden har förädlingsgraden kunnat höjas och en kvalitetshöjning har åstadkommit. Företagets konkurrenskraft och produkternas position på marknaden har stärkts. Åtgärden har bidragit till att trygga företagets verksamhetsförutsättningar framöver och indirekt tryggas inkomstmöjligheterna för företagets över 300 kontraktsodlare i Österbotten.

Kunderna ställer kontinuerligt högre krav på kumminkvaliteten. Genom att investera i en pastöriseringslinje för kummin har förädlingsgraden och kvaliteten på kumminet kunnat höjas för att motsvara kundernas krav. Genom investeringen har man fått till stånd en kvalitetssäkring, där slutresultatet är en i princip bakteriefri slutprodukt som håller en hög standard.

Projektet har påverkat främst jordbrukare, eftersom odling av kummin för dem medför en större möjlighet att odla något annat än traditionella odlingsväxter. På så sätt får man en mera mångsidig odling med växtföljd, vilket kan innebära minskad sjukdomsförekomst, reducerad jordpackning och utjämning av arbetstoppar.

Målen som ställdes har kunnat uppfyllas. Hela produktionen går på export till ett fyrtiotal länder. Huvudområdena för export är Europa, USA och Asien. Finland har blivit marknadsledare på kumminproduktion.

Caraway Finland

Caraway Finland Oy perustettiin 2004 ja aloitettiin kummin lajittelu, pakkaaminen ja jalostaminen. Ykköslaadun kumina jalostetaan vientiä varten. Kuminaa käytetään etupäässä elintarviketeollisuudessa leipiä valmistusaineena, mausteena, alkoholin mausteena ja teesekeituksissa. Toisen luokan kumina tislataan kuminaöljyksi, joka on eeteristä öljyä ja jota käytetään niin kosmetiikka-, lääke- ja elintarviketeollisuudessa. Investointituen avulla on ollut mahdollista rakentaa kumminjalostusyritys, jonka tavoitteena on ollut tuottaa 1,5 miljoona kiloa kuminsiementä ja 12 000 kiloa kuminaöljyä eri puolilla maailmaa oleville ostajille. Lisäksi on investoitu pastörintilaitteistoon ja varastointisäiliöihin. Investointien avulla on jalostusastetta nostettu ja lisätty tuotteiden laatua. Yrityksen kilpailukykyä ja tuotteiden asemaa markkinoilla on vahvistettu. Näillä toimenpiteillä on vaikutettu yrityksen toimintaedellytysten turvaamiseen eteenpäin ja välillisesti turvattu tulonsaantimahdollisuudet yrityksen yli 300 sopimusviljelijälle Pohjanmaalla.

Asiakkaiden vaatimukset kummin laadusta kasvavat koko ajan. Kummin pastörintilinjaan investoimisen avulla on pystytty lisäämään jalostusastetta ja laatua ja näin vastattu asiakkaiden vaatimuksiin. Investointien avulla on saatu laadunvarmistusjärjestelmä, jonka lopputuloksena on periaatteessa bakteeriton ja korkealuokkainen lopputuote.

Hanke on vaikuttanut maanviljelijöihin, joille kumminviljely antaa mahdollisuuden viljellä muuta kuin perinteisiä viljelykasveja. Näin saadaan monipuolisempi satokierto, mikä voi merkitä vähemmän kasvisairauksia, vähempää maan tiivistymistä ja tasata työn kiireaika.

Hankkeen tavoitteet on saatu täytettyä. Koko tuotanto menee vientiin noin neljäkymmeneen maahan. Viennin pääkohteita ovat Eurooppa, Yhdysvallat ja Aasia. Suomesta on tullut kumminantuotannon markkinajohtaja.

Djurklinik-Eläinklinikka

Losvika

Losvika är en djurklinik som ligger i Nykarleby. Kliniken erbjuder fullständig service för hästar och sällskapsdjur. Den säljer också produkter för både friska och sjuka djur och utrustning för hundförare, ryttare och övriga friluftsmänniskor och har även utvecklat en nätbutik.

Veterinären Maria Losvik arbetade som stadsveterinär 1993-2002 och bestämde sig för att fortsätta med privat veterinär-mottagning. Detta för att kunna fördjupa sig i det hon gillar allra mest: sällskapsdjur och hästar. Losvika startade som Öb 2011-12 och blev Ab i början av 2012.

I början hade företaget två anställda och det verkade i hyrd utrymme. För att kunna effektivisera verksamheten och kunna undersöka och behandla hästpatienter under optimala förhållanden var företaget i behov av nya ändamålsenliga utrymme.

I juni 2010 fick kliniken en helt ny fastighet, som är planerad för ändamålet. Därtill fick företaget ändamålsenliga utrymme för lagring och försäljning av foder- och medicinpreparat. Nu finns det 600m² utrymme för klinik, stall och uthus. Satsningen har haft direkta sysselsättningseffekter och bidrar till att serviceutbudet av veterinärtjänster på landsbygden har stärkts. Omsättningsutvecklingen har varit positiv, den har ökat med ca 80 % sedan projektet startade. Företaget leds av en kvinna, och samtliga anställda utom en är unga kvinnor. Losvika sysselsätter idag fem personer på 100 %, samt fem inhoppare. Antalet medarbetare förväntas öka inom de närmaste åren. Losvika tar gärna emot praktikanter och personer på läroavtal. Under år 2012 hade företaget nio praktikanter, som tillbringade 3-12 veckor på kliniken. Praktikanterna utbildar sig inom veterinärmedicin eller studerar vid olika djurskötarlinjer.

Under 1.1.-30.11.2012 var antalet besök 3500 patienter/veterinär. De nya utrymmena har gjort företagets expanderings möjlig och höjt kvaliteten på dess tjänster. Företagets vision är att alltid vara djurägarens första val på deras geografiska område (Kalajoki-Vasa-Seinäjoki).

Losvika har nått sina tidigare mål genom detta projekt och arbetar nu med att vidareutveckla sitt koncept. Utan ekonomiskt stöd och goda råd från ELY-centralen i Österbotten, skulle detta projekt inte ha varit möjligt att förverkliga.

Losvika

Uudessakaarlepyyssä sijaitseva Losvika on eläinklinikka. Se tarjoaa kattavan palvelun hevosille ja lemmikkieläimille. Klinikalla myydään myös tuotteita terveille ja sairaille eläimille, varusteita koirankouluttajille, ratsastajille ja muille ulkoilua ja retkeilyä harrastaville, yritys on myös perustanut nettikaupan.

Eläinlääkäri Maria Losvik työskenteli kaupungineläinlääkärinä 1993-2002, kunnes päätti jatkaa perustamalla yksityisvastaanoton 2002. Hän halusi keskittyä siihen, mistä piti eniten, lemmikkieläimiin ja hevosiin. Losvika Ag. aloitti toimintansa vuonna 2011 ja siitä tuli osakeyhtiö vuonna 2012. Aluksi yrityksessä työskenteli kaksi ihmistä ja se toimi vuokratiloissa. Jotta toimintaa pystyttiin tehostamaan ja tutkimaan ja käsittelemään hevospotilaita parhaissa mahdollisissa olosuhteissa, tarvittiin tarkoituksenmukaisempia tiloja. Kesäkuussa 2010 yritys sai täysin uuden kiinteistön, joka oli suunniteltu nimenomaan eläinklinikan tarpeisiin. Nyt klinikalla, tallilla ja ulkorakennuksella on yhteensä 600 neliön suuruiset tilat. Tämä panostus on vaikuttanut suoraan työllisyyden lisäämiseen ja se on vahvistanut eläinlääkäripalveluiden tarjontaa alueella. Liikevaihdon kehitys on ollut positiivista ja se on kasvanut 80 prosenttia siitä, kun hanke on alkanut. Yritystä johtaa nainen, kaikki työntekijät yhtä lukuun ottamatta ovat nuoria naisia. Losvika työllistää nykyään viisi kokoaikaista työntekijää ja viittä keikkatyöntekijää. Työntekijöiden määrän oletetaan kasvavan lähivuosina. Yritys ottaa mielellään oppisopimuskoulutettavia ja harjoittelijoita töihin. Viime vuonna yrityksellä oli yhdeksän harjoittelijaa, jotka viettivät 3-12 viikkoa klinikalla. Harjoittelijat opiskelevat eläinlääketiedettä tai ovat kouluttautumas eläintenhoitajiksi. Viime vuonna 1.1.-30.11. jokaisella eläinlääkärillä oli 3500 potilasvastaanottoa. Uudet tilat ovat mahdollistaneet laajenemisen ja nostaneet palveluiden tasoa. Yrityksen tavoitteena on olla lemmikkieläimen omistajan ensisijainen valinta Seinäjoen-Kalajoki-Vasa-alueella. Yritys on saavuttanut hankkeessa asetetut tavoitteet ja jatkaa konseptinsa kehittämistä, ilman Pohjanmaan ELY-keskuksen tukea hanke olisi ollut mahdoton toteuttaa.

AKTION ÖSTERBOTTEN

Gränslös
ajaton

Gränslös - Rajaton

Pedersöre kommun

Alla behöver en intressant och utvecklande fritidssysselsättning och utmaningar för att växa som person. Projektet Gränslös är mer än musik, dans och estrad, det är också en väg till personlig utveckling och förståelse. Namnet Gränslös-Rajaton kommer från projektets målsättning, det finns inga gränser vad det gäller utveckling, talang och personlighet. Alla har talang oberoende av förutsättning.

Inom Gränslös har man bl a arrangerat en teater/regissörskurs för ungdomar i kommunen. En teaterpjäs vid namn "Den perfekta pojkvännen" blev resultatet. Pjäsen blev filmad och editerad och sändes i Pedersöre Lokal-TV.

Under projektets första år inleddes även samarbete med Kårkulla/Lövögården. En kör bestående av funktionshindrade samt sångare från Pedersöre medborgarinstitut bildades. Gränslös-kören var verkligen ett lyckat projekt som hade "världspremiär" på kommunens julfest i december 2011. Reaktionen var starka och alla involverade var eld och lågor över att få utveckla detta. Ett av de största ögonblicken för alla inom projektet var vår välgörenhetskonsert i Anderssén-salen i februari 2013. Detta evenemang har redan en fortsättning och ny konsert är bokad till februari 2014.

I januari 2012 ordnades som en första åtgärd inom projektet Gränslös en träff med rutinerade musiker i kommunen. Idén var att bilda en förening som kunde fungera som mentor åt unga musikintresserade. Vi bjöd in eldsjälarna och aktiva musiker, många av dem har själv barn som är med i band och utövar musik. Två månader senare var föreningen "Musikerfarsorna, Mufa r.f." bildad. Föreningens verksamhet har nu kommit bra igång. Den har ordnat olika evenemang runtom i kommunen. I projektplanen fanns också inskrivet att utreda möjligheterna för ett allaktivitetshus i kommunen. Det har inte bara blivit utrett, utan också förverkligats under projekttiden med hjälp av externa medel samt mycket talkokraft. En nerlagd skola har renoverats till en mycket välfungerande samlingsplats för ungdomarna i Pedersöre. Medborgarinstitutet driver rockskola i lokalerna, föreningen Mufa samt projektet Gränslös har ordnat olika workshops och seminarier där. 4H håller även en stor del av sin verksamhet under samma tak. Detta om något visar att man med goda idéer, talkokraft och stort hjärta kan åstadkomma mycket trots en liten budget.

Gränslös -Rajaton

Pedersören kunta

Kaikki tarvitsevat kiinnostavan ja kehittävän vapaa-ajan harrastuksen sekä haasteita kasvaakseen ihmisenä. Rajaton on enemmän kuin musiikkia, tanssia ja estradi, se on matka henkilökohtaiseen kehitykseen ja ymmärrykseen. Nimi Gränslös-Rajaton tulee hankkeen tavoitteista, kun puhutaan kehittymisestä, lahjakkuudesta ja persoonasta, ei ole rajoja. Kaikilla on lahjoja ennakoasetelmista riippumatta.

Rajaton-hankkeessa on järjestetty teatteri/ohjaajakurssi kunnassa asuville nuorille. Täydellinen poikaystävä -näytelmä syntyi tämän kurssin tuloksena. Näytelmä kuvattiin ja editoitiin ja esitettiin paikallistelevisiossa.

Hankkeen ensimmäisen vuoden aikana tehtiin yhteistyötä myös Kårkullan kuntayhtymän kanssa. Perustettiin kuoro, joka koostui kehitysvammaisista sekä Pedersören kansalaisopiston laulajista. Kuoro oli onnistunut hanke, joka koki ensi-iltansa kunnan joulujuhlissa 2011. Reaktiot olivat voimakkaat ja kaikki olivat liekeissä saatuaan olla mukana luomassa jotain tällaista. Yksi suurimmista hetkistä oli hyväntekeväisyyskonsertin järjestäminen Anderssén-salissa helmikuussa 2013. Tämä tapahtuma saa jatkoa ja uusi konsertti on varattu ensi helmikuulle.

Tammikuussa 2012 järjestettiin hankkeen ensimmäisenä toimenpiteenä tapaaminen kokeneiden muusikoiden kanssa, tarkoitus oli perustaa yhdistys, joka toimii mentorina nuorille musiikin harrastajille. Mukaan kutsuttiin aktiivisia musiikin harrastajia, alaan vihkiytyneitä, joilla monilla heistä oli lapsia, jotka myös ovat mukana bändeissä ja harrastavat musiikkia. Kaksi kuukautta myöhemmin MUFA, Muusikkosäät oli perustettu. Toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin, yhdistys on järjestänyt erilaisia tapahtumia eripuolilla kuntaa. Hankesuunnitelmaan oli myös kirjattu sen selvittäminen, onko kuntaan mahdollista saada monitoimitaloa. Tämä ei ole jäänyt vain selvittelyn asteelle, vaan suunnitelma on toteutettu ulkopuolisen rahoituksen ja runsaan talkootyön voimin. Pedersören lakkautettu koulu on remontoitu nuorten kokoontumispaikaksi. Kansanopisto vetää talossa rokkikoulua, Mufa-yhdistys ja hanke ovat järjestäneet siellä työpajoja ja myös 4H järjestää suurimman osan toiminnastaan saman katon alla. Tämä osoittaa, miten hyvillä ideoilla, talkoovoimin ja suurella sydämellä voidaan saavuttaa paljon vaikka budjetti olisi pieni.

Historisk matupplevelse Oravais historiska förening

Oravais slagfält är en plats där man kan minnas ett av de många krig som utspelats i Finlands historia. Ett avgörande slag gjordes i Oravais under 1808–1809 års krig. Oravais historiska förening grundades 1993 för att uppmärksamma slagfältet och dess historia. I sikte redan då var att förmedla historia kring detta på ett värdigt men dock intresseväckande sätt, samtidigt som den historiska korrektheten har varit viktig för att bygga upp förtroendet hos dem som besöker platsen. Man måste minnas krig för att uppskatta den fred som råder. Olika projekt som funnits i föreningens regi eller tangerande områden tidigare är bl a flytten av Furiibostället och olika byggnader till området, grundandet av ett historiskt traditionsförband, olika turistprojekt, olika forsknings- och bokprojekt. För att förverkliga Oravais historiska förenings dröm att kunna servera tidsenlig mat vid Furiibostället, Fänrik Ståls center, behövdes ett ordentligt restaurangkök. Genom att projektet Historisk matupplevelse beviljades stöd kunde detta bli verklighet. Ett fungerande restaurangkök samt grundlig forskning i mathistoria var projektets hörnstenar. Utifrån egen forskning samt med mycket hjälp av den historiska experten Kristina Steen har man kunnat skapa en upplevelserestaurang med mat och program i sen 1700-tals stil. I Furiibostället kan man nu erbjuda genuin historisk mat gjord enligt minst 200 år gamla recept, serverat på sent 1700-tals sätt och på historiskt porslin. Personalen, som förstås är historiskt korrekt klädd, kan dessutom berätta om etikettsregler som gällde under middagarna under dessa tider och det här har blivit en viktig del av upplevelsen. I dagsläget har restaurang Ädelbragd besök från olika delar av landet. Med hjälp av matserveringen vid furibostället och restaurangen har man kunnat nå en större skara människor för att berätta om slaget i Oravais och finska kriget. Samarbete med lokal service, lokala producenter och produkter görs regelbundet eftersom det i detta sammanhang är viktigt att kunna erbjuda t.ex. lokala produkter och tjänster.

Historiallinen ruokaelämys Oravaisten historiallinen yhdistys

Oravaisten taistelutanner on paikka, jossa voidaan muistella yhtä monista Suomen käymistä sodista. Siellä käytiin Suomen sodan (1808–1809) ratkaisevin taistelu. Oravaisten historiallinen yhdistys perustettiin vuonna 1993, jotta voitiin tuoda esille taistelutannerta ja sen historiaa. Yhdistyksen alkuaikojista asti tätä historiaa haluttiin tuoda esiin kiinnostavasti, mutta huolehtimalla historiallisesta paikkansapitävyydestä, jotta kävijöiden välille rakentuu luottamus. Sota täytyy muistaa, jotta voidaan arvostaa rauhaa, joka nyt vallitsee. Alueella on ollut sen historiaa koskettavia hankkeita aikaisemmin, osa niistä yhdistyksen vetäminä, sinne on muun muassa siirretty Furiirin puustelli ja muita vanhoja rakennuksia, alue on ollut mukana matkailuaiheissa sekä kirja- ja tutkimushankkeissa ja historiallisen perinneyhdistyksen perustamisessa. Jotta yhdistys pystyi toteuttamaan unelman Suomen sodan ajanmukaisen ruoan tarjoilemisesta Furiirin puustellissa, Vänrikki Stålin keskuksessa, tarvittiin kunnollinen ravintola-keittiö. Historiallisen ruokaelämys –hankkeeseen myönnetyn tuen avulla tämä idea toteutui. Hankkeen kulmakivinä olivat toimiva ravintolakeittiö ja ruokahistorian syvälinen tutkimus. Oman tutkimustiedon sekä historia-asiantuntija Kristina Steenin avulla on pystytty luomaan elämysravintola, jossa tarjoillaan ruokaa ja ohjelmaa 1700-luvun lopun tyyliin. Furiirin puustellissa voidaan nyt tarjota aitoa historiallista ruokaa, joka on tehty vähintään 200 vuotta vanhojen reseptien pohjalta ja joka on katettu 1700-luvun loppupuolen tapaan astioita ja kattausta myöden. Henkilökunta, joka on tietenkin pukeutunut aikakauden tyyliä noudatellen, voi kertoa tuon ajan päivällisiin kuuluvista etikettisäännöistä. Tästä on tullut tärkeä osa ruokaelämystä. Ädelbragd-ravintolassa käy asiakkaita eri puolilta maata. Furiirin puustellin ja ravintolan avulla on saatu tavoitettua ja kerrottua suurelle määrälle ihmisiä Oravaisten tapahtumista Suomen sodan aikaan. Yhteistyötä paikallisten palveluiden ja tuottajien kanssa ja tuotteiden käytössä tehdään säännöllisesti koska tässä yhteydessä on tärkeää voida tarjota näitä paikallisia palveluita.

Uppliv julen hos skeppsredar- och kaptenfruarna i Kristinestad

Kristinestads Turism

Projektet har uppmärksammat och forskat i lokal jultida kulturhistoria i Kristinestad. Projektet har lagt särskild tonvikt på de rika skeppsredarfruarnas liv. I projektet har man velat göra orsborna medvetna om sin historia och ge Kristinestad någonting nytt som formar dess identitet som julstad i sann gammaldags anda. Genom projektet har man lyft upp sådan lokal historia, t.ex. jultraditioner, stadens kvinnor och deras liv, något som tidigare inte har fått så mycket uppmärksamhet. Gamla jultraditioner har visats upp genom utställningar och en gratis tidning. Flera utställningar har ordnats i samarbete med t.ex. stiftelsen Lebelliska Köpmansgården. På flera julmarknader och hantverkarnas egna tillfälliga "julpopupshop" såldes lokalt hantverk. Kaptenens julmiddag med delikatesser från gångna århundraden blev en succé. Den levande julkalendern som fick igång en verklig folkrörelse väntar Kristinestadsborna redan på.

Projektet har fått en stor genomslagskraft bland lokalbefolkningen. Projektet har uppmärksammat och flitigt förekommit i media, i lokal- och regionaltidningar, tv och radio, på svenska och finska.

Invånarna har lagt märke till det utökade utbudet av aktiviteter kring jul och det lokala näringslivet har noterat en ökad mängd endagsturister, som kommer för att titta på den levande julkalenderns fönster och samtidigt gör juluppköp i staden. Julmarknader med hantverksinriktning har varit mycket populära.

Som sig bör har målen utvecklats och ändrats under projektets gång. Men det man vet nu är att man verkligen uppnådde sina mål, och gjorde mer än vad man trodde var realistiskt från första början. Synergieffekten av projektet har lett till flera nya inslag i Kristinestadsbornas julfirande, t.ex. Kristinestads Lionsclubs satsning på den storslagna julbelysningen. I samarbete med medborgarinstitutet har ordnats kurser för att till exempel tillverka gammaldags julpynt och stöpa ljus. Den levande julkalendern och den stora uppmärksamhet den fick har redan nu lett till några kopior i andra delar av Finland och det blir säkert ännu fler levande kalendrar på sina håll.

Koe laivanvarustaja- ja kapteeninrouvien joulu Kristiinankaupungissa

Kristiinankaupungin matkailu

Hanke on tuonut esiin ja tutkinut paikallista joulunajan kulttuurihistoriaa Kristiinankaupungissa. Hanke on keskittynyt erityisesti rikkaiden laivanvarustajien vaimojen elämään. Hanke on halunnut tehdä paikalliset tietoisiksi historiastaan ja antaa Kristiinankaupungille jotain uutta, joka muokkaa sen identiteettiä vanhan ajan tunnelman joulukaupunkina. Hankkeessa on nostettu esiin sellaista paikallishistoriaa, joka ei aiemmin ole saanut paljon huomiota, kuten jouluperinteitä, kaupungin naisia ja heidän elämäänsä. Vanhoja jouluperinteitä on esitelty näyttelyissä ja ilmaisessa lehdessä. Useita näyttelyitä on järjestetty yhteistyössä Lebellin kauppiasantalon säätiön kanssa. Useilla joulumarkkinoilla ja käsityöläisten omissa, tilapäisissä joulu-pop-up-kaupoissa on myyty paikallisia käsitöitä. Kapteenin päivällisistä, joissa tarjottiin herkkuja menneiltä vuosisadoilta, tuli menestys. Kristiinankaupunkilaiset odottavat jo Elävää joulukalenteria, joka sai liikkeelle valtavasti ihmisiä. Hanke on vaikuttanut paikallisväestöön ja se on saanut huomiota, sekä esiintynyt ahkerasti mediassa, niin paikallisissa kuin alueellisissa lehdissä että televisiossa, radiossa niin suomen- kuin ruotsinkielisissä jutuissa ja lähettyksissä. Hanke on tarjonnut asukkaille lisää joulutapahtumia ja paikallinen elinekeinoelämä on huomannut päivämatkailijoiden kasvua alueella, nämä vierailijat ovat tulleet katsomaan elävän joulukalenterin ikkunoita samalla kun ovat tehneet jouluostoksia kaupungilla. Käsitöihin painottuvat joulumarkkinat ovat olleet suosittuja.

Kuten kuuluukin, ovat tavoitteet kehittyneet ja uuttuneet hankkeen edetessä. Tavoitteet on saavutettu, on jopa tehty enemmän kuin hankkeen alussa ajateltiin olevan realistista. Hankkeen synnergia vaikutus on johtanut uusiin elementteihin kaupungin joulunvietossa, esimerkiksi Kristiinankaupungin Lionsklubin upeaan jouluvalaistukseen. Yhteistyössä kansanopiston kanssa on järjestetty kurseja vanhan-ajan koristeiden valmistamisesta ja kynttilöiden valamisesta. Elävä joulukalenteri on saanut runsaasti huomiota ja ideaa on kopioitu muualle Suomeen, tapa tulee varmasti leviämään jatkossakin.

Högåsens friluftscenter IK Kamp

I Övermark, som i många andra byar på landsbygden, fanns det dåligt med aktiviteter för byborna förutom vuxeninstitutets kurser. Det var också brist på lämpliga utrymmen för olika föreningars aktiviteter. IK Kamp kände att dess verksamhet gick på tomgång. Man ville försöka samla byns invånare kring något gemensamt och få en livligare verksamhet som kunde aktivera alla i byn. Genom samarbete med andra föreningar ville föreningen öka trivselen och samtidigt bidra med en positiv utveckling. Dessutom ville man stärka samhörigheten med fokus på integrering av arbetsinvandrare och övriga inflyttare.

IK Kamp hade sin sportstuga, ett upplyst skidspår och en vandringsled på området, men som sådana lockade de inte byborna upp till Högåsen. IK Kamps styrelse konstaterade att det behövdes något nytt och trendigt för att få igång verksamheten. Klubbstugan var i gott skick, men den kändes inte så lämplig för mindre sammankomster för 10-15 personer. Området är idealiskt för friluftsliv och motionsidrott – men det förutsätter att det finns ändamålsenliga sociala utrymmen är att tillgå.

Föreningen beslöt att satsa på ett friluftscentrum och bestämde att den befintliga gamla ekonomibyggnaden med omlädningsrum och bastu skulle totalrenoveras. Framför byggnaden byggdes en terrass med bl.a. en stor badtunna för vinterbad. Det blev en succé. Det visade sig att de moderna bastuavdelningarna, en för damer och en för herrar, blev mycket uppskattade, liksom brasrummet som inreddes i rustik stil med plats för upp till femton personer.

Talkoandan var otroligt god och samlade många bybor kväll efter kväll. Projektet var intressant och det var många som ville vara med och förverkliga det. Talkokvällarna hade en social funktion och många är de historier och glada skratt som klingat mellan tallarna då talkogänget jobbade. Föreningens mål, att aktivera byborna och få fart på verksamheten, har uppnåtts till fullo. Friluftscentrum har blivit en naturlig samlingsplats med aktiviteter flera kvällar i veckan.

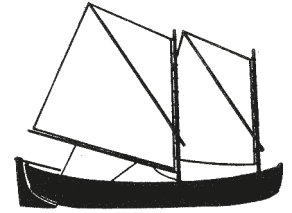
Högåsenin ulkoilukeskus IK Kamp

Ylimarkussa, kuten monissa muissa kyissä maaseudulla, oli vähän aktiviteettia kyläläisille aikuisopiston kurseja lukuun ottamatta. Eri yhdistysten käyttöön sopivista tiloista oli myös pulaa. IK Kamp -yhdistyksen toiminta tuntui olevan tyhjäkäynnillä. Haluttiin yrittää koota kylän asukkaat jonkin yhteisen asian ympärille ja saada aikaan toimintaa, joka aktivoisi koko kylää. Muiden yhdistysten yhteistyön avulla IK Kamp halusi lisätä viihtyvyyttä ja samalla edistää positiivista kehitystä. Lisäksi haluttiin vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta, jotta saataisiin työn vuoksi ja muuten kuntaan muuttaneet mukaan yhteisöön.

IK Kampilla oli urheilumaja, valaistu latu ja vaellusreitti alueellaan, mutta ne eivät houkuttelleet kyläläisiä Högåseniin. Yhdistyksen hallitus totesi, että tarvitaan jotain uutta ja trendikästä, jotta toiminta saadaan käyntiin. Kerhotilat olivat hyvässä kunnossa, mutta ne eivät tuntuneet sopivilta pieniin, 10-15 henkilön kokoontumisiin. Alue on ihanteellinen ulkoilun ja kuntourheilun harrastamiseen, mutta nämä harrastukset edellyttävät kunnan sosiaalituloja.

Yhdistys päätti satsata ulkoilukeskukseen ja päätti, että vanha talousrakennus, jossa oli sauna ja pukuhuone, remontoitaisiin täysin. Rakennuksen eteen tehtiin suuri terassi kylpytynnyreineen talviuuintia varten. Siitä tuli menestys, samoin nykyaikainen saunaosasto, jossa on erikseen tilat miehille ja naisille on ollut pidetty, samoin kuin takkahuone, joka sisustettiin rustiikkityyliin ja tarjoaa tilaa 15 henkilölle. Talkoohenki oli uskottoman hyvää ja sai kyläläiset kokoontumaan ilta illan jälkeen. Hanke oli mielenkiintoinen ja moni halusi olla mukana toteuttamassa sitä. Talkooilloilla oli sosiaalinen funktio, monet jutut ja iloinen nauru kaikuivat metsän keskellä kun talkooväki teki töitä.

Yhdistyksen tavoite, kyläläisten aktivointi ja toiminnan vauhdittaminen saavutettiin täysin. Högåsenin ulkoilukeskuksesta on tullut luonnollinen kokoontumispaikka ja siellä järjestetään toimintaa useana iltana viikossa.

KVARKENS BÅTMUSEUM
MALAX MUSEIFÖRENING r.f.

Kvarkens båtmuseum - kunskapscenter för båtkultur

Malax museiförening

Genom Leader-projektet har man byggt varma utrymmen för en samlingsal, ett tidsenligt, modernt kök och ett inpassat WC, samt grunden för två kalla utställningshallar och deras mellangång. Även grunden till en uteterrass och två gång-ramper, som tillsammans bildar in- och utgång till hallarna har gjorts inom projektet.

De här åtgärderna avhjälper båtmuseets tidigare brist på varma utrymmen, kök och moderna sanitetsutrymmen. Leader-bygget höjer museet till en ny, tidsenlig servicenivå. På utställningshallarnas grund, som gjordes inom projektet, byggdes sommaren 2013 de två utställningshallarna och mellangången. Det är utanför Leader-projektet, men ett av villkoren i Leader-beslutet är att de ska uppföras före utgången av år 2016. Byggandet av hallarna ger ytterligare ett lyft åt båtmuseet och ger möjligheter att bättre än hittills presentera 93 båtar och ca 3000 andra föremål i museets livliga utställningsverksamhet. Båtmuseet är Finlands största för bruksbåtar och genom Leader-projektet befinner det sig nu på en ny, tidsenlig nivå.

Projektet inverkar positivt på museiområdet och båtmuseets verksamhet, då det ger goda möjligheter att utveckla båtmuseet till ett modernt kunskapscenter för båtkultur, där man kan hålla föredrag, kurser och seminarier året om kring båtar, fiske, säljakt, flottning och skärgårdsliv (båtmuseets olika temaområden). Museet kan utveckla samarbete med andra föreningar och sammanslutningar, förbättra utställningsmöjligheterna, förlänga båtmuseets publika verksamhetssäsong (vårvinter-senhöst) och förbättra servicen för besökare (enskilda, grupper, skolor) samt öka antalet besökare och därigenom båtmuseets inkomster.

För Åminne-områdets invånare och Malaxborna är nybygget en källa till glädje och stolthet. Projektet inverkar positivt på service och näringsliv. Båtmuseet och dess nybygge ger synergieffekter i Åminne. För båtmuseibesökare sommartid ger Stugbyn möjlighet till övernattnig. Båtmuseet befrämjar klart turismen.

Merenkurkun venemuseo - venekulttuurin tietokeskus

Maalahden museoyhdistys

Leader-hankkeessa on rakennettu lämmin tila kokoontumis-
salia varten, ajanmukainen, nykyaikainen keittiö, liikunta-
rajoitteisille sopiva wc sekä perusteet kahdelle kylmälle
näyttelyhallille ja niiden välille käynti. Myös ulkoterrassille
ja kahdelle rampille, jotka yhdessä muodostavat sisään- ja
ulostulot halleille on tehty hankkeessa perusteet. Näillä
toimenpiteillä ratkaistaan venemuseon aikaisempia puutteita
lämpimästä tilasta, keittiöstä ja nykyaikaisista saniteetti-
tiloista. Leader-rakentaminen nostaa museon palveluiltaan
nykyaikaiselle tasolle.

Näyttelytilahallien perusteille, jotka toteutettiin hankkeessa,
rakennettiin kaksi näyttelyhallia ja kulku niiden välille
tänä kesänä. Tämä rakentaminen oli hankkeen ulkopuolella,
mutta tukipäätöksissä oli edellytetty niiden rakentamista
ennen vuoden 2016 loppumista. Näiden hallien rakentaminen
antaa venemuseolle nostetta ja mahdollisuuden nykyistä
paremmin esitellä 93:a venettä ja noin 3000:ta muuta esinettä
museon vilkkaassa näyttelytoiminnassa. Venemuseo on Suomen
suurin yleisvenemäärältään ja Leader-hankkeen avulla se on
nyt ajantasaistettu.

Hanke vaikuttaa positiivisesti museoalueeseen ja venemuseon
toimintaan, koska se antaa mahdollisuuksia kehittää muse-
osta moderni venekulttuuri tietokeskus, jossa voidaan pitää
esitelmiä, kursseja ja seminaareja vuoden ympäri veneilyyn,
kalastukseen, hylkeenmetsästyksen, tukinuittoon ja saaris-
toelämään liittyen, nämä ovat museon teema-alueita. Museota
voidaan kehittää yhteistyössä muiden yhdistysten ja yhteis-
öjen kanssa ja parantaa näyttelymahdollisuuksia ja piden-
tää museon sesonkia, jolloin se avoinna yleisölle, eli aikaa
kevättalvesta myöhään syksyyn. Samalla voidaan parantaa
kävijöiden, yksittäisten ryhmien ja koulujen palvelua, lisätä
kävijämäärää ja näin lisätä museon tuloja. Åminnen alueen ja
Maalahden asukkaile uudisrakennus on ylpeyden ja ilon lähde.
Hanke vaikuttaa positiivisesti palveluihin ja elinkeinoelämään.
Venemuseo ja sen uudisrakennus antaa synenergiavaikutuksia
Åminnessä. Åminnen mökkikylä antaa mahdollisuuksia museokä-
vijöiden yöpymiseen ja museo edistää matkailua.

Trygghet i Österbotten Karleby flygklubb

Karleby Flygklubbs investeringsprojekt är nödvändigt som fortsättning på SAR (Search and Rescue) och frivillig brandflygning. Det behövs bl.a. förnyande av teknik och metoder för att man i framtiden på ett effektivare sätt ska kunna sköta dessa för invånarna viktiga trygghetsfunktioner samt för att kunna stöda myndigheter i deras arbete.

Målet har varit att utveckla en kombination av kartor, GPS och videoupptagning med koordinatspecifikation samt överförda data till ledningscentral från luften. Detta möjliggör bättre terränggranskning samt dokumentation. Videon kan spelas upp på marken flera gånger samt zoomas. Till exempel vid större markbränder i oländig terräng kan släckningsledningen ske från ledningscentralen, som får en aktuell bild av situationen och kan överblicka hela området. Vid eftersökning kan flygplansbesättningen minska från fyra (pilot, CM=ledare för uppdraget, samt två utkik) till två (pilot och CM).

Projektet har under år 2012 ordnat talkokvällar för att få kartmaterial samlat, skannat och överfört till dator. Kartorna har koordinerats så att positionsbestämningarna från GPS överensstämmer (flygkartor samt GT kartor). Kartarbetet slutförs tills nya kartor utkommer, flygkartorna förnyas 2014 efter att luftrummet ändrats bl.a. genom omläggning av flygförband.

Dessutom har projektet tillsammans med KPEDU gjort analyser av erforderliga pixel, kameravinklar och rättande av förskjutning, uträknande av hastighet och antal bilder samt provinstallerat kameran på flygmaskinen.

Följande skede blir att teckna avtal om köptjänster med KPEDU för att slutföra analyser och dataprogram för bildkorrigering, överföring av bild från kamera etc.

Genom projektet får invånarna en bättre service vad gäller brand- och räddningstjänster samt eftersökningstjänster. Skogsägare och försäkringsbolag får mindre kostnader vid en eventuell skogsbrand då ledning sker effektivare från flygplanet. Vid eftersökningar kan både högupplösta bilder och värmekamera ge bättre och säkrare resultat.

Då systemet är färdigt går det att kopiera av alla som deltar i liknande verksamhet.

Pohjanmaan turvallisuus Kokkolan ilmailukerho

Kokkolan ilmailukerhon investointihanke on välttämätön, jotta voidaan jatkaa etsintä-, pelastus- ja palolentoja. Tarvitaan uudistunutta tekniikkaa ja metodeja, että voidaan tulevaisuudessa hoitaa nämä asukkaille tärkeät pelastustoimet ja että kyetään tukemaan viranomaisia heidän työssään.

Tavoitteena on ollut parantaa pelastustöissä tarvittavia karttakokonaisuuksia, koordinaattitietoja sisältäviä GPS-tekniikkaa ja videointia sekä tiedonsiirtoa ilmasta johtokeskukseen. Tämä mahdollistaa paremman maastoetsinnän ja dokumentoinnin. Videota voidaan toistaa monta kertaa ja sitä voidaan zoomata. Esimerkiksi suuremmissa maastopaloissa voidaan vaikeakulkuisissa seuduilla johtaa sammutusta johtokeskuksesta käsin ja keskus voi saada ajankohtaista tietoa tilanteesta ja voi tarkkailla koko aluetta. Etsinnöissä voidaan vähentää helikopterin miehistöä neljästä kahteen, pilotin, etsintöjen johdon ja kahden tähytäjän sijaan riittää pilotti ja etsintöjen johtaja.

Hanke on järjestänyt talkoilloja, joissa on kerätty, skannattu ja viety tietokoneelle karttamateriaalia. Kartat on koordinoitu niin, että koordinaatit täsmäivät GPS-järjestelmässä, lentokartoissa ja GT-kartoissa. Karttatyötä jatketaan kunnes uudet kartat ilmestyvät, lentokartat uusitaan ensi vuonna, koska ilmatilan rajoja on muutettu esimerkiksi lennostojen muutosten vuoksi.

Hankkeessa on tehty yhteistyötä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän kanssa, jotta on saatu tarvittavaa tietoa kameroiden käytöstä ja niiden tekniikoiden toimimisesta lentojen yhteydessä. KPEDUn tehdään vielä yhteistyötä ja ostopalveluina hankitaan muun muassa kuvien siirtoon tarvittavia ohjelmia. Hankkeen avulla alueen asukkaat saavat parempia palveluita palo- ja pelastustehtävissä. Maanomistajat ja vakuutusyhtiöt selviävät vähemmillä kustannuksilla mahdollisissa paloissa, kun sammutustöiden johto tapahtuu tehokkaammin lentokoneesta. Etsintöjä tehostavat korkealaatuisemmat maastosta otetut kuvat ja lämpökamera. Kun järjestelmä on valmis, voidaan sitä kopioida vastaavaan toimintaan muualle.

JHE-consulting

JHE-consulting anställde företagets första utomstående arbetstagare. Det har möjliggjort att mikroföretagare fått avlastning och kunnat rikta in sig på att utveckla sitt företag och sin produkt då de får hjälp med den administrativa biten i sitt företag.

Målsättningen med projektet var att genom anställning av en person till i byrån kunna erbjuda andra tjänster än renodlad bokföringsverksamhet för kunden. Många små företag vill kunna sköta sin fakturering och betalningsrörelse i sina egna utrymmen med sina specifika faktureringsprogram. Dessa löpande uppgifter kan eller vill inte företagaren sköta själv av olika orsaker, men känner ändå att han eller hon vill ha fullständig kontroll över sitt företag och vill därför inte ge ut arbetsuppgifterna till en bokföringsbyrå. Arbetstiden för att sköta dessa uppgifter är dessutom för liten för att anställa en person ens på deltid. JHE-consulting erbjuder stöd och fungerar som bollplank för små företag genom besök hos kunden. Företagaren är ofta mycket ensam och behöver också därför ett bollplank då det gäller den ekonomiska planeringen.

Projektet har uppnått sina mål. Löner, fakturering samt övriga administrativa arbetsuppgifter och rådgivning utförs hos flertalet företag på plats i deras utrymmen. Genom anställning av en person till finns det nu alltid någon på plats i byrån medan den andra gör kundbesök.

JHE-consulting

JHE-consulting plockade ut företagets första utomstående anställda. Detta är möjligt eftersom den grannliga arbetsmiljön och den tydliga utvecklingsplanen för företaget och dess produkter har gjort det möjligt för företaget att utveckla sin produkt och sin verksamhet då de får hjälp med den administrativa biten i sitt företag.

Hänkes målsättningen var att genom anställning av en person till i byrån kunna erbjuda andra tjänster än renodlad bokföringsverksamhet för kunden. Många små företag vill kunna sköta sin fakturering och betalningsrörelse i sina egna utrymmen med sina specifika faktureringsprogram. Dessa löpande uppgifter kan eller vill inte företagaren sköta själv av olika orsaker, men känner ändå att han eller hon vill ha fullständig kontroll över sitt företag och vill därför inte ge ut arbetsuppgifterna till en bokföringsbyrå. Arbetstiden för att sköta dessa uppgifter är dessutom för liten för att anställa en person ens på deltid. JHE-consulting erbjuder stöd och fungerar som bollplank för små företag genom besök hos kunden. Företagaren är ofta mycket ensam och behöver också därför ett bollplank då det gäller den ekonomiska planeringen.

Projektet har uppnått sina mål. Löner, fakturering samt övriga administrativa arbetsuppgifter och rådgivning utförs hos flertalet företag på plats i deras utrymmen. Genom anställning av en person till finns det nu alltid någon på plats i byrån medan den andra gör kundbesök.

YourCoach

Med hjälp av utvecklingsstödet har företaget YourCoach kunnat ta metoden Hälsoprofilbedömning från Sverige till Finland. Metoden är utvecklad i Sverige och har där utsetts till en av de bästa metoderna att få människor att göra livsstilsförändringar. Med hjälp av Hälsoprofilbedömningen (och personalens tidigare kunskaper) har företaget kunnat skapa ett komplett friskvårdsprogram för företag och organisationer, efter "hälsoscreeningen" kan man lättare skapa åtgärdsgrupper och program som det finns behov av på den aktuella arbetsplatsen. Responserna av arbetstagarna/deltagarna har varit mycket positiv, de har känt sig mer motiverade att ta tag i sina "brister".

Att hälsoprofilbedömningen innehållit såväl motiverande samtal som konkreta konditionstester har varit uppskattat. Då varje deltagare fått sitt "nuläge" kartlagt har man tillsammans funderat på var eller hur de vill vara i framtiden och erbjudit stöd och hjälp åt dem att komma med i åtgärdsgrupper (träningsgrupper, gå ner i vikt - grupper, sluta röka-grupper, stressreduceringsgrupper etc). Resultatet vid uppföljningen Hälsoprofilbedömning2 ungefär 6-12 månader senare har också varit mycket goda.

Hittills har YourCoach varit mest verksam i den egna kommunen Vörå och haft ett friskvårdsprojekt där mellan åren 2010-2013 (håller på ännu till årets slut) och projektet MOVE har fått en mycket stor positiv respons bland de flera hundra anställda. Ryktet om projektet har också spridit sig till andra Vörå-företag och privatpersoner som också velat ha sina egna "MOVE-projekt".

De personer som gett företaget feedback tycker att personalen är positiv och inspirerande och de är tacksamma för den hjälp de fått. Servicen har också varit uppskattad, just det att YourCoach kommer ut till kunden (till företaget eller hem till kunden) om det så önskas. På så sätt gör man det så enkelt som möjligt för deltagaren att komma med.

Målet med utvecklingsstödet förverkligades: att företaget fick den bit som fattades till deras kompletta friskvårdsprogram.

YourCoach

Investointituen avulla YourCoach-yritys on voinut tuoda kuntoprofiili-metodin Ruotsista Suomeen. Profiili on kehitetty Ruotsissa, jossa sitä pidetään yhtenä parhaista keinoista saada ihmisiä tekemään elämäntapamuutoksia. Tämän kuntoprofiilikartoituksen ja yrityksen henkilökunnan aikaisemman ammattitaidon avulla yritys on voinut luoda kokonaisen hyvinvointiohjelman, joka on tarkoitettu yrityksille ja organisaatioille, "terveystarkastuksen" jälkeen on helpompaa luoda työpaikkakohtaisia toimenpiteitä ja ohjelmia ja vastata työpaikkojen tarpeisiin. Työnantajien ja osallistujien vastaanotto on ollut hyvin positiivista, he ovat tunteneet itsensä motivoituneiksi tarttumaan omiin "puutteisiinsa".

On arvostettu sitä, että kuntoprofiilikartoitus on pitänyt sisällään niin motivoivia keskusteluita kuin konkreettisia kuntotestejä. Kun jokainen on saanut kartoituksen omasta tämänhetken tilanteestaan, on yhdessä mietitty tavoitteita ja tarjottu tukea erilaisissa ryhmissä, kuten painonpudotus-, tupakoinnin lopettamis- ja stressivähentämissyryhmissä. Kuntoprofiilia on testattu uudestaan 8-12 kuukauden kuluttua ja tulokset ovat olleet hyviä.

Tähän asti YourCoach on toiminut enimmäkseen omissa kunnassaan Vöyrillä ja sillä on ollut kunnan kanssa hyvinvointihanke vuosina 2010-2013, joka jatkuu vuoden loppuun. MOVE-niminen hanke on saanut positiivisen vastaanoton useamman sadan työntekijän keskuudessa. Hankkeen maine on kiirinyt ja myös toiset vöyriläiset yritykset ja yksityishenkilöt ovat halunneet saada omia MOVE-hankkeitaan.

Yrityksille palautetta antaneet ovat olleet sitä mieltä, että henkilökunta on positiivista ja inspiroivaa, saadusta avusta on oltu kiitollisia. Myös sitä on arvostettu, että YourCoach tulee sinne, missä asiakas on, näin pyritään tekemään osallistumisesta mahdollisimman helppoa. Investointituen tavoite on saavutettu, yritys sai sen palan, joka puuttui heidän kattavasta hyvinvointiohjelmastaan.

YHYRES
kehittämisyhdistys ry

Jätevesitieto toiminnaksi Isonkyrön kunta

Kyrönmaan seutukunnassa alkoi vuonna 2012 kaksivuotinen Jätevesitieto toiminnaksi -hanke (JT-hanke). Projektilla on aktivoitu monipuolisesti haja-asutusalueen asukkaita haja-jätevesiremonttiin. Tämän lisäksi heidän tietovarantojaan on parannettu sekä nykyisestä jätevesijärjestelmästä että uusista lainmukaisista vaihtoehdoista. Hanke on edistänyt hajajätevesialan hyviä käytäntöjä ja lisännyt asukkaiden tietämystä siitä, miten he voivat kustannustehokkaalla ja kestävällä tavalla valmistua ja tehdä lain vaatimaan remonttiin. Hankkeen aikana on toteutettu kiinteistöillä tehtäviä jätevesineuvontakäyntejä. Tällöin hankkeen asiantuntija on tullut neuvontakäynnille ja kertonut eri vaihtoehdoista sekä hinnoista ym. tärkeistä asioista. Neuvontakäynnit eivät ole viranomaistoimenpiteitä, eikä tietoja ole käytetty valvontaan. Hanke toimii itsenäisesti ja neuvontakäyntien tarkoitus on ollut auttaa kiinteistönomistajia pääsemään omasta tilanteestaan ajan tasalle sekä auttaa löytämään paras ja edullisin ratkaisu. Neuvontakäynti ei ole sitouttanut kiinteistönomistajia mihinkään.

Tämän lisäksi on järjestetty erilaisia jätevesiaiheisia tilaisuuksia sekä osallistuttu muiden järjestämiin tapahtumiin. Jätevesialan hyviä käytäntöjä yleistetään niin opintoretkillä, asennusnäytöksillä kuin Internetissä toimivan Jätevesijelpparitestin muodossa. Hankkeen kehittämä maksuton Jätevesijelppari-testi on auttanut haja-asukkaita jo yli 20 000 kertaa. Testi on saanut runsaasti huomiota myös valtakunnallisesti. Neuvontatesti on ainutlaatuinen Suomessa, se on erittäin helppokäyttöinen ja luotettava. Testin tarkoituksena on antaa yksilöityä ja puolueetonta neuvontaa haja-asukkaille sekä aktivoita heitä lain mukaiseen toimintaan. Hyvät jätevesialan käytännöt ovat levinneet ympäri Suomen Jätevesijelpparin ansiosta. Testin kehittämisestä myönnettiin hankkeelle tänä vuonna Pohjanmaan vesiensuojelupalkinto.

Hankkeen toiminnan ansiosta onkin odotettavissa, että suuri osa haja-asutusalueiden kiinteistöistä tulee täyttämään ns. hajajätevesilainsäädännön velvoitteet siirtymäajan loppuun mennessä paitsi taloudellisesti myös ympäristön kannalta kestävällä tavalla.

Verkställande av avloppsvatteninformation Storkyro kommun

År 2012 startade i Kyrolandets regionkommun ett tvåårigt projekt "Verkställande av avloppsvatteninformation". Genom projektet har man mångsidigt aktiverat glesbygdens invånare till renovering av avloppsvattensystemen. Därtill har man förbättrat deras kunskaper om nuvarande avloppsvattensystem och om de nya lagliga alternativen. Projektet har befrämjat avloppsvattenbranschens goda praxis och ökat invånarnas medvetande om hur de på ett kostnadseffektivt och hållbart sätt kan förbereda sig och göra den av lagen krävda förändringen.

Under projektiden har man gjort avloppsvattenrådgivningsbesök. Då har en av projektets sakkunniga kommit på ett rådgivningsbesök och berättat om olika alternativ samt priser och andra viktiga saker. Rådgivningsbesöken är inte myndighetsåtgärder och informationen har inte använts för övervakning. Projektet pågår självständigt och rådgivningsbesöken har syftat till att hjälpa fastighetsägarna att uppdatera sitt avloppsvattensystem samt att hjälpa till att hitta det bästa och billigaste alternativet. Rådgivningsbesöket har inte förbundet fastighetsägaren till något.

Därtill har det anordnats olika tillställningar med information om avloppsvatten och man har deltagit i tillställningar anordnade av andra. Goda exempel har presenterats på studieresor, vid installationsförevisningar och på internet i form av ett test kallad "avloppsvattenshjälparen". Avloppsvattenshjälparen, som utvecklats av projektet är gratis och har hjälpt glesbygden invånare över 20 000 gånger. Testet har fått mycket uppmärksamhet även nationellt. Rådgivningstestet är unikt i Finland, det är mycket lätt att använda och pålitligt. Målsättningen med testet är att ge individuell och neutral rådgivning åt glesbygdens invånare samt aktivera dem till att följa lagen. De goda exemplen på avloppsvattenbranschens praxis har spridits över Finland tack vare avloppsvattenshjälparen. I år fick projektet Österbottens vattenskyddspris för sitt test.

Tack vare projektet kan man vänta sig att en stor del av fastigheterna på glesbygden i Kyrolandets kommer att uppfylla de skyldigheter som lagstiftningen ställer på hanteringen av glesbygdens avloppsvatten i tid innan övergångstidens slut på ett ekonomiskt och miljömässigt hållbart sätt.

Kyrönmaa action!

Vaasan ammattikorkeakoulu

Hankkeessa on järjestetty nuorille toimintaa kolmen kunnan alueella: Laihialla, Vähäsäkyrössä ja Isossäkyrössä. Toiminta on suunniteltu jokaisessa kunnassa erikseen ja yritetty tarjota sellaista toimintaa, jota kyseissä kunnassa tarvitaan mutta ei pystytä muuten järjestämään. Toukokuussa 2012 järjestettiin toiminnallisen ehkäisevän päihdetyön päivä kaikille Laihian ja Isonkyrön kahdeksaluokkalaisille. Nuoret saivat tuolloin myös kertoa, mikä heidän alueellaan toimii hyvin ja millaisia työmuotoja he toivoisivat jatkossa lisää omiin kotikuntiinsa.

Syksyllä 2012 tuettiin kaikkien kuntien nuorisotyötä järjestämällä niiden toivomaa ohjelmaa mm. avoimiin nuorisotiloihin ohjelmallisia tilaisuuksia, diskon ja varhaisnuorisotoimintaa. Syksyn ja talven aikana jokaisessa kunnassa perustettiin action-liikuntakerho vähän liikkuville lapsille. Jokaisessa kunnassa tarjottiin action-lajikokeiluja vähän liikkuvien lasten innostamiseksi uusiin liikuntamuotoihin. Kevätkaudella 2013 ohjattiin myös 15 yhdeksäsluokkalaisten kansainvälistä projektiryhmää, jossa osallistujat olivat kaikkien kuntien alueilta. Hanke tarjosi nuorille espanjan kurssin sekä tutustumismatkan Espanjaan, tämä kv-osuus oli tarkoitettu niille, joilla ei muutoin ole mahdollisuuksia kansainvälistyä.

Hanke on tavoittanut toukokuuhun 2013 mennessä 925 kyrönmaalaisista lasta ja nuorta. Hanke on järjestänyt yhteisen tilaisuuden alueella nuorten kanssa työskenteleville, jossa on pohdittu kyrönmaalaisen nuorten tilannetta sekä asioita, joista työntekijät ovat huolissaan. Sosionomiopiskelijat ovat tilastojen avulla kartoittaneet kyrönmaalaisen nuorten hyvinvointia.

Muammatillinen, nuoria osallistava työskentelytapa on vahvistunut hankkeen myötä Kyrönmaalla. Tällainen työtapana on osoittautunut mielekkääksi sekä tehokkaaksi työtavaksi silloinkin, kun nuorilla ei ole vielä suuria ongelmia elämässään. Mahdollisimman aikainen puuttuminen ja pienet mukaan ottamisen kokemukset voivat olla merkittäviä kohtaamisia nuorten elämässä. Työtapa on tällaisenaan toteutettuna myös hyvin kustannustehokas tapa parantaa nuorten hyvinvointia ja saada lisää toimintaa nuorille maaseudulla.

Action Kyrolandet!

Vasa Yrkeshögskola

Inom projektet har man arrangerat verksamhet i tre kommuner: Laihela, Lillkyro och Storkyro. Verksamheten i varje kommun har planerats individuellt och man har försökt erbjuda sådan verksamhet som respektive kommun behöver, men som man annars inte kan åstadkomma. I maj 2012 arrangerades en dag med aktivt förebyggande rusvård för alla åttondeklassister i Laihela och Storkyro. De unga fick samtidigt berätta vad som fungerar bra på deras områden och vad de skulle önska mer av i sina hemkommuner.

På hösten 2012 stödde vi ungdomsarbetet i alla tre kommuner genom att arrangera program som de önskat: bl.a. programtillställningar i öppna ungdomsutrymmen, disco och verksamhet för yngre ungdomar. Under hösten och vintern grundades i varje kommun en action – motionsklubb för barn som rör sig litet. I alla kommunerna erbjöd man action – grentestningar för att inspirera barn som rör litet på sig att hitta nya motionsformer. På vårterminen 2013 handledde man också en internationell projektgrupp med 15 niondeklassister fördelade på alla tre kommuner. Projektet erbjöd deltagarna en kurs i spanska och en resa till Spanien. Den internationella delen var riktad till ungdomar som inte annars har möjligheter till internationalisering.

Projektet har fram till maj 2013 nått 925 barn och ungdomar i Kyrolandet. Projektet har koordinerat en gemensam tillställning för alla som arbetar med ungdomar i området. Där koncentrerade man sig på situationen för de unga i Kyrolandet och på saker som bekymrar de anställda. Socionomstuderanden har med hjälp av statistik kartlagt hur de unga i Kyrolandet mår.

Sättet att arbeta mångprofessionellt och inkludera ungdomarna har tack vare projektet vuxit sig starkare. Att arbeta på detta sätt har visat sig vara trevligt och effektivt också då ungdomarna inte ännu har stora problem i sina liv. Ett tidigt ingripande och upplevelsen av att bli inkluderad kan vara avgörande upplevelser i ungdomarnas liv. En aktivitet som förverkligas så här är också ett väldigt kostnadseffektivt sätt att förbättra ungdomarnas välmående och åstadkomma mer aktiviteter för ungdomar på landsbygden.

Nuukuuren viikko Laihian kunta

Tapahtuman toteuttamisen lähtökohtana oli syksyllä 2011 Laihian kuntaan saapunut valtuustoaloite kansanjuhlan järjestämisestä kunnassa. Tapahtuma toteutettiin elokuussa 2012 yhteistyössä Laihian kunnan, seurakuntien ja paikallisten yhdistysten sekä yritysten kanssa. Jo suunnittelussa otettiin huomioon tapahtuman luonteen edellyttämä yhteisöllisyys, yhdessä tekeminen ja vastuunjakaminen. Tapahtuma oli kaikille kuntalaisille suunnattu kansanjuhla, jossa eri yhdistykset ja toimijat toivat omaa osaamistaan esille.

Perjantai oli suunnattu lähinnä lapsille ja nuorille. Ohjelmassa oli tapahtumia torilla mm. musiikki- ja tanssiesityksiä, tällä tavoin paikalliset nuoret pääsivät näyttämään omat erityisosaamisensa. Lauantai oli liikuntapainotteinen, tarjolla mm. citysuunnistusta sekä "Tour de Laihia" pyöräily. Pyöräilynreitin tarkoituksena oli lisätä paikallistuntemusta. Reitin varrella oli mahdollisuus tutustua paikallisten taiteilijoiden ja käsityöläisten toimintaan ja tuotantoon. Paikallistuntemusta pystyi kartuttamaan osallistumalla opastettuun kiertoajelun. Sunnuntaina Laihian seurakunta järjesti juhlanjumaanpalveluksen, jonka jälkeen oli perinteinen "Huitunhölkkä". Laihian yhdistykset ja yritykset esittelivät omaa toimintaansa messutapahtumassa. Illalla järjestettiin karaokeilta kehitysvammaisille.

Tapahtumassa kävijöiltä kerättiin palautteita ja saadun positiivisen palautteen ansiosta tapahtuma saa jatkoa. Nuukuuren viikon tapahtumassa toteutui hyvin sosiokulttuurisen innostamisen päätavoitteet: 1. Herätetään henkiin elämää siellä, missä sitä ei ole, luodaan itsenäistä toimintaa ja tuetaan aloitteellisuutta. 2. Tuetaan ja aktivoidaan kykyjä, jotka ovat jo olemassa, motivoidaan ja koordinoidaan yksilöiden ja ryhmien kykyjä ja voimia.

Tapahtumaan saatiin mukaan sellaisia toimijoita ja yhdistyksiä, joiden toiminta oli hiipumassa. Tämän tapahtuman kautta saatiin näkyvyyttä sekä yksittäisinä toimijoina että kunnan. Yhdistykset ja järjestöt saivat lisää jäseniä. Jokainen sai osallistua omalla panoksellaan tapahtuman luomiseen, suunnitteluun ja toteutukseen. Tapahtuma oli kaiken kaikkiaan toiminnallinen ja vuorovaikutteinen.

Snälhetens vecka Laihela kommun

På hösten 2011 inkom till fullmäktige i Laihela kommun ett initiativ för att anordna en folkfest i Laihela. Initiativet verkställdes i augusti 2012 i samarbete med Laihela kommun, församlingarna och lokala föreningar och företag. Vid planeringen av tillställningen tog man i beaktande att den skulle innebära gemenskap, att man skulle göra något tillsammans och dela på ansvaret. Planen var att arrangera en mångsidig kulturtillställning så folkfesten riktade sig till alla kommuninvånare.

Programmet innehöll evenemang på torget med bl.a. musik- och dansframträdanden och på så sätt fick de lokala ungdomarna visa sitt specialkunnande. Lördagen dominerades av motion då man bl.a. erbjöd cityorientering samt "Tour de Laihela"-cyklingen. Cykelturen syftade till ökad lokalkännedom. Längs ruten var det möjligt att bekanta sig med de lokala konstnärernas och hantverkarnas verksamhet och produktion. Man kunde öka sin lokalkännedom genom att delta i en guddad rundtur. På söndagen arrangerade Laihela församling en festgudstjänst, varefter den traditionella "Huitunhölkkä" (löptävling) gick av stapeln. Laihelas föreningar och företag presenterade sin verksamhet vid en mässa. På kvällen hade man en karaokeafton för utvecklingsstörda.

Under evenemangen samlade man in respons av besökarna och tack vare den positiva responsen får tillställningen en fortsättning. Under Snälhetens vecka förverkligades huvudsyftena med den sociokulturella inspirationen väl: 1. Man väcker liv där det inte finns liv, skapar självständig verksamhet och stöder initiativkraft. 2. Man stöder och aktiverar förmågor som redan finns, man motiverar och koordinerar individers och grupperns talanger och krafter.

Man fick också med sådana aktörer och föreningar vars aktivitet och verksamhet var falnande. Tack vare detta evenemang fick man synlighet både individuellt och som kommun. Föreningar och organisationer fick flera medlemmar. Alla fick delta med sin insats i planeringen och förverkligandet av evenemanget. Evenemanget var till syvende och sist funktionellt och interaktivt.

Kolmen kylän golf

Valtaalan kyläyhdistys

Runsaat pari vuotta sitten Isossakyrössä, Valtaalan kyläyhdistyksen kokouksessa, mietittiin, millä eri tavoin voitaisiin lisätä kylän ja koko paikkakunnan viihtyvyyttä ja toimintaa. Tuli monenlaisia ehdotuksia, joista yhtenä ideana oli perustaa Kalliojärven viihdekeskuksen lähiympäristöön minigolf-rata. Minigolf sopii harrastuksena kaikenikäisille ja -taitoisille ihmisille, vaatimatta kuitenkaan suurta henkilökohtaista panostusta lajiin, joten ajatus radasta sai kannatusta. 18-reikäisen minigolfrata-alueen hankkeen toteuttamiseen tarvittiin talkoolaisia ja rahaa, joten yhdistys kysyi, olisivatko naapurikylät Orismala ja Orisberg halukkaita tulemaan osuksillaan mukaan hankkeeseen. Tästä syntyi hankkeelle nimi Kolmen kylän golf.

Minigolfrata Kalliojärven viihdekeskuksen ja Lukkuhaan karavaanarialueen läheisyydessä täyttää nyt kaikki viralliset mitat, joten siellä voidaan järjestää lajin kilpailutoimintaakin. Rataa voidaan siis hyödyntää niin harrastelija- kuin kilpatasolla.

Kyläyhdistykset ovat kesän 2011 ja 2012 aikana tehneet paljon kökkätyötä rata-alueella. Vuonna 2011 kökällä on muun muassa raivattu alue radoille, tehty pohjatyt sekä asennettu radat valmistajan avustuksella. Vuonna 2012 kökkätyö keskittyi maisemointiin. Talkoilla laatoitettiin rata-alueet, tehtiin lyöntialustat, istutettiin istutukset sekä valettiin aidan perustukset. Nyt kesällä 2013 yhdistykset rakensivat alueen aidan valmiiksi, pystyttivät kalusteet taukoalueille sekä viimeistelivät alueen.

Hankkeen omarahoitusosuutta hoidetaan perinteisen talkootyön voimin sekä lehdessä kiertäneen haastekeräyksen avulla. Myöhemmin rata-alueen aitaan voidaan myös myydä yritysmainoksia, jotta saadaan yrityksiä sponsoreiksi. Radat ovat kaikenlaisten pelaajien käytössä, ikään ja kokoon katsomatta. Kolmen kylän golf -hankkeen omistamia mailoja ja palloja voi kesäkuukausina vuokrata Kalliojärven rantaravintolasta.

Tre byars golf

Valtaalas byaförening

För ett par år sedan funderade man vid ett byamöte i Valtaala i Storkyro över på vilka olika sätt man skulle kunna öka byns och hela kommunens trivsel och verksamhet. Man fick många olika förslag, varav ett var att grunda en minigolfbana i närheten av Kalliojärvi nöjescentrum. Minigolf lämpar sig som hobby för människor i alla åldrar och med färdigheter på alla nivåer utan att ändå kräva en stor personlig insats i grenen, så banorna fick understöd.

För att förverkliga minigolfbanan behövdes talkofolk och pengar så föreningen frågade om grannbyarna Orismala och Orisberg skulle vara intresserade att komma med i projektet. På så sätt uppkom projektets namn "Tre byars golf".

Minigolfbanan nära Kalliojärvi nöjescentrum och Luukkuhaka caravanområde fyller nu alla officiella mått så man kan även anordna tävlingar i grenen. Banan kan alltså vara till nytta både för hobby- och tävlingsspelare.

Byaföreningarna har under somrarna 2011 och 2012 gjort mycket talkoarbete på banområdet. År 2011 røjde man bl.a. ett område för banorna, utförde grundarbetet samt monterade banorna med tillverkarens hjälp.

År 2012 koncentrerades talkoarbetet på landskapsvård. På talko lade man plattor på banområdena, tillverkade utslagsgrunderna, planterade växter samt göt grunden för staketet. På sommaren 2013 byggde föreningarna staketet klart, placerade möblerna på pausplatserna samt gav området dess finish.

Projektets egenfinansieringsdel sköts genom talkoarbete samt genom en utmaningstävling i tidningarna. Senare kan man även sälja företagsreklam på banområdets staket så man får företag som sponsorer. Banorna kan användas av alla spelare oberoende av ålder eller storlek. Klubbarna och bollarna som ägs av projektet "Tre byars golf" kan under sommarmånaderna hyras i Kalliojärvis strandrestaurang.

Leikinaika Tuuralan kyläyhdistys

Tuuralan kyläyhdistyksen omistamalla kylätalolla sekä kesäisin auki olevalla Kyläkaffilalla oli ollut pitkään käytössä lakkautetun kyläkoulun vanhoja ulkoleikki- ja liikuntavälineitä, jotka kaikki olivat käyttökänsä päässä eivätkä missään tapauksessa nykystandardien mukaisia. Hankkeessa molemmat leikkipaikat uusittiin perusteellisesti, ja saatiin siten virikkeellisemmät ja turvallisemmat leikkipaikat kylän ja ympäristön lapsille.

Hankkeeseen sisältyi uusien leikkivälineiden hankinnan lisäksi runsaasti talkootyötä, mm. vanhojen leikkipaikkojen purkua, maastotöitä ja hankittujen leikkivälineiden kasaamista. Hanke on selkeästi lisännyt erityisesti Kyläkaffilan vetovoimaa lapsiperheiden pysähdyspaikkana, mistä hyvänä osoitukseksi on muun muassa se, että leikkivälineillä on paljon käyttäjiä myös normaalien aukioloaikojen ulkopuolella. Parantuneet leikkimahdollisuudet ovat selkeästi hyödyttäneet myös kylätalon käyttäjiä ja leikkipaikasta on saatu runsaasti kiitosta erilaisten koko perheen tilaisuuksien järjestäjiltä. Vastaavia leikkipaikkoja on yleensä vain harvojen juhlatilojen yhteydessä.

Kylätalossa on vuokralla myös kylän kannalta erittäin tärkeä palvelu, eli kunnallinen ryhmäperhepäivähoitopaikka. Sen lapset ovat luonnollisesti yksi leikkipaikan aktiivisimmista käyttäjäryhmistä. Turvallinen ja nykyaikainen leikkipaikka on varmasti yksi osatekijä, jonka avulla on saatu pidettyä hoidossa olevien määrä hyvänä.

Hankkeen toteutusaikana myös kyläyhteisön toiminta vilkastui selvästi, sillä talkootöitä oli melko paljon. Ja mitä ilmeisimmin hankkeen aihe koettiin kylällä tärkeäksi, sillä kökkäväkeä riitti mukavasti.

Päätavoitteita oli kaksi: toteuttaa hanke, jolla vaikutetaan nimenomaan lapsiin ja nuoriin sekä ajanmukaistaa jo vaarallisiksikin tulleet leikkipaikat. Kyläkaffilan ja kylätalon vetovoimaisuuden parantuminen oli toissijainen tavoite, joka sekään saavutettiin erityisen näkyvästi varsinkin kyläkaffilan osalta.

Dags att leka Tuurala byaförening

Vid byahuset och sommaröppna Kyläkaffila caféet, som båda ägs av Tuurala byaförening, har man haft den nedlagda skolans gamla lek- och motionsredskap, vilka alla redan var slutanvända och absolut inte uppfyller nutidens standard. I projektet förnyades de båda lekplatserna grundligt och på det sättet fick man mera stimulerande och tryggare lekplatser för barnen i byn och näromgivningen.

I projektet ingick förutom anskaffningen av nya lekredskap också mycket talkoarbete, bl.a. rivningen av de gamla lekplatserna, terrängarbete och montering av införskaffade lekredskap.

Projektet har tydligt ökat dragningskraften på barnfamiljerna vid Kyläkaffila, ett bra exempel på det är bland annat det att lekredskapen är i god användning även utöver de normala öppethållningstiderna. De förbättrade lekmöjligheterna har också tydligt varit till gagn för användarna av byahuset och man har fått mycket tack för lekplatsen vid evenemang för hela familjen. Motsvarande lekplatser finns sällan i samband med festutrymmen.

I byahuset finns också en mycket viktig hyresgäst, dvs. en kommunal gruppfamiljedagvård. De barnen är förstås en av de flitigaste användargrupperna. En trygg och modern lekplats är säkert en orsak till att man lyckats bibehålla antalet dagbarn på en god nivå.

Under projektets gång blev också byaföreningens verksamhet betydligt livligare, eftersom man utförde mycket talkoarbete. Tydligt ansåg man projektets mål vara viktigt eftersom det kom mycket talkofolk.

Huvudmålsättningarna var två: att förverkliga ett projekt som riktar sig till barn och ungdomar samt modernisera lekplatser som redan blivit farliga. Kyläkaffilas och byahusets dragningskraft var en sekundär målsättning, vilken också uppnåddes speciellt i fråga om Kyläkaffila.

Merikaarron urheilukenttälueen kehittämishanke

Merikaarron Urheilukentän Kannatusyhdistys

Merikaarron urheilukenttälueen kehittämishanke sai alkunsa urheilukentän käyttäjiltä tulleista toiveista parantaa kenttälueen käytettävyyttä. Lapsiperheiden ja liikuntaa harrastavien kyläläisten määrän kasvu loi tarpeen monipuolistaa ja parantaa liikunnan harrastusmahdollisuuksia. Kenttälueen omistava yhdistys oli ollut lepotilassa vuodesta 1983 saakka. Hankkeen käynnistämistä edelsi yhdistyksen uudelleen herättäminen ja toimintakuntoon saattaminen. Hanke aloitettiin 1.3.2010 ja se päättyi 31.10.2012. Yhdistys on projektin päättyessä edelleen aktiivinen ja vastaa jatkossakin kentän kehittämisestä ja ylläpidosta.

Hankkeessa tehtiin nykyisen nurmipintaisen urheilukentän rinnalle hiekkapintainen urheilukenttä sekä lisättiin yleisurheilun suorituspaikkoja, nyt siellä on paikka kuulantyönnölle ja pituushypylle. Kenttälueelle tehtiin myös rantalentopallokenttä, asennettiin frisbeekoreja, rakennettiin pieni katsomorakenne sekä suoja-aita. Olemassa olevan nurmikentän pintaa parannettiin vastaamaan harrastajien vaatimuksia.

Merikaarron koulun oppilaat käyttävät kentälle johtavaa tietä koulumatkoillaan. Kehittämishankkeessa huomioitiin turvallinen liikkuminen sekä autojen paikoitustarve. Merikaarrolla on sijaintinsa puolesta uhka jäädä Vaasan ns. nukkumalähiöksi. Hankkeella edistettiin Merikaarron kiinnostavuutta asutusalueena ja sitä kautta voidaan saada alueelle lisää asukkaita, palveluita ja työpaikkoja. Merikaarto haluaa pitää aktiivisena ja kehittyvänä kylänä, jossa ihmisten hyvä ja turvallista asua.

Kenttää voidaan käyttää myös muihin kylän elinvoimaisuutta lisääviin ulkoilmatapahtumiin. Myös kentän vieressä sijaitseva Merikaarron koulu hyötyy hankkeesta. Kenttälueella käytetään koulun liikuntatunneilla.

Hanke ja sen tulokset ovat vahvasti yleishyödyllisiä ja ovat lisänneet koko kylän viihtyvyyttä ja kiinnostavuutta. Jatkossa kentän varustetasoa tullaan vielä parantamaan lisähankinnoilla.

Utvecklingsprojektet för Merikart sportplansområde

Understödsföreningen för Merikart Sportplan

Utvecklingsprojektet för Merikart sportplansområde fick sin början av de önskemål som användarna av sportplanen framförde. Ökningen av barnfamiljer och bybor som idkar sport skapade behovet att göra området mångsidigare och göra möjligheterna att idka idrott bättre. Föreningen som äger planen hade varit vilande ända sedan 1983. Före projektet startade återuppväckte man föreningen och startade verksamheten. Projektet började den 1.3.2010 och avslutades den 31.10.2012. Föreningen är ännu efter avslutat projekt aktiv och ansvarar också i fortsättningen för utvecklingen och upprätthållandet av planen.

Inom projektet gjorde man en sandplan invid den nuvarande gräsplanen samt utökade platserna för friidrottsutövning. Nu finns det plats för kulstötning och längdhopp. På området gjorde man också en beachvolleyplan, man monterade frisbeekorgar, byggde en liten publikläktare samt ett skyddsstängsel. Gräsplanen förbättrades för att motsvara dagens krav.

Eleverna vid Merikart skola använder vägen som leder till sportplanen som skolväg. I utvecklingsprojektet beaktade man detta samt bilarnas behov av parkeringsplatser. Det finns ett hot att Merikart bara blir en sovstad på grund av sin närhet till Vasa. Genom projektet ökade man Merikarts attraktionskraft som bostadsort och genom det kan man få mer invånare, service och arbetsplatser till hela området. Man vill bibehålla Merikart som en aktiv och framåtsträvande by, där det är bra och tryggt för människorna att bo. Planen kan användas också för andra ändamål som ökar byns livskraft och trivsel. Också skolan, som finns bredvid planen, drar nytta av den. Sportplansområdet används på skolans gymnastiklektioner.

Projektet och dess resultat är starkt allmännyttiga och har ökat trivseln i och intresset för hela byn. I fortsättningen kommer man ännu att göra tilläggsanskaffningar till planen för att förbättra dess utrustningsnivå.

 LK ELEMENTIT

LK-elementit

Isonkyrön Ulvilassa toimiva LK Elementit Oy valmistaa talopaketteja keskimäärin 150 neliötä viikossa. Puuelementit valmistetaan yleensä asiakkaan oman mallin mukaisista suunnitelmista. Yrityksen vahvuutena on juuri suunnittelu, asiakkaan luonnokset saadaan viimeisteltyä valmiiksi rakennuslupapaperustuksiksi. Puuelementtejä valmistetaan siis niin yksityisille kuin yrityksille.

Omakoti- ja rivitaloelementtien lisäksi yritys valmistaa elementtejä esimerkiksi hallien ja maatilarakennusten kattoihin. Yrityksen kilpailuvalttina on ketteryys ja joustavuus, asiakkaalle pyritään antamaan lisäarvoa esimerkiksi asentamalla ikkunat ja puuverhoukset valmiiksi tai maalaamalla elementit jo tehtaalla.

LK Elementit Oy on saanut tukea usealle investointi- ja kehittämishankkeelle viime vuosien aikana. LK Elementit lähti investoimaan ja sai tukea esimerkiksi tuotantokaluston, kuten elementtien valmistuspöytien, koneiden ja laitteiden hankintaan. Piha-alueelle on hankittu varastorakennus, jossa säilytetään elementtien materiaaleja, kuten villaeristeitä ja rakennuslevyjä. Viimeisin hankinta on ollut tuotannon tehokkuuden mittaus, josta saatiin arvokasta tietoa tuotteen valmistusajoista ja työtuesta. Tukien avulla yrityksen on ollut mahdollista kasvaa nopeammin.

Yrityksen toiminnalla on alueelle kerrannaisvaikutuksia. Se on työllistänyt alueen kuljetus- ja nostopalveluliikkeitä, vuokrannut toimitiloja, työntekijät ovat käyttäneet lähi-alueen lounaspalveluita ja ehkä tärkeimpänä, työllistänyt useita alueen ihmisiä. Työntekijöiden määrää voitiin kasvattaa nopeammalla tahdilla tukien saamisen jälkeen. Elementti-tuotanto työllistää noin 7–10 henkilöä sesongista riippuen. Alihankkijoihin yritys työllistää noin 15–20 henkilöä. Vientinä on kokeiltu ja toimitettu Venäjälle neljä taloa. Alueen yrittäjien kanssa on tehty yhteistyötä, esimerkiksi rakentamalla tuotanto- ja liiketiloja.

Verotuloja kertyy noin 1,5 miljoonan liikevaihdolla.

Yksi tavoitteista on kehittyä tunnetuksi koko suomen alueen kattoelementtimarkkinoilla.

LK-elements

I Ulvila i Storkyro har LK Elementit Oy tillverkat huspaket i medeltal 150 kvadrat i veckan. Träelementen tillverkas vanligen enligt kundens egna planer och modeller. Företagets styrka är just planeringen, kundens skisser kan finslipas till färdiga byggnadslovsritningar. Träelementen tillverkas alltså både för privatpersoner och företag.

Förutom egnahems- och radhuselement tillverkar företaget till exempel element för tak på bondgårdsbyggnader och hallar. Företagets konkurrenstrumf är smidighet och flexibilitet, man strävar till att ge kunderna mervärde genom att till exempel montera fönster och brädfodringar färdigt eller genom att måla elementen redan på fabriken.

LK Elementit Oy har fått stöd för flera investerings- och utvecklingsprojekt under de senaste åren. LK Elementit började investera och fick stöd för anskaffning till exempel av produktionsredskap så som tillverkningsbord, maskiner och apparater. Till gårdsplanen har man skaffat en lagerbyggnad, där elementmaterial som isoleringsmaterial och byggnadsskivor lagras. Det senaste projektet har varit en mätning av produktions effektivitet, där man fått värdefull information om produktens tillverknings- och arbetseffektivitet. Tack vare stöden var det möjligt för företaget att växa snabbare.

Företagets verksamhet har haft mångdubbel verkan. Den har sysselsatt områdets transport- och lyftföretag, hyrt verksamhetsutrymmen, arbetstagarna har använt sig av närområdets lunchservice och det alla viktigaste, den har gett arbete åt många personer i området. Man kunde anställa fler personer snabbare tack vare stöden. Elementproduktionen sysselsätter 7-10 personer beroende på säsong. Med underleverantörerna inräknade sysselsätter företaget 15-20 personer. Man har testat export och levererat fyra hus till Ryssland. Man har samarbetat med regionens företagare, till exempel genom att bygga produktions- och affärsutrymmen.

Företagets omsättning på cirka 1,5 miljoner euro inverkar också på skatteintäkterna.

En av målsättningarna är att utvecklas till ett känt varumärke på hela Finlands takelementmarknad.

Ylimartimoiden lähijuustola

Ylimartimoiden juustola on hyödyntänyt monipuolisesti LEADER-tukia. Ennen oman yrityksensä perustamista tila myi vuohenmaitoa elintarvikealan yritykselle naapurikuntaan, joka kuitenkin irtisanoi maidontuottajasopimuksen. Yrittäjät päättivät perustaa oman juustolan turvatakseen työpaikan ja jatkaakseen maidontuotantoa, eläinten poisloittoa ei haluttu edes harkita.

Oman juustolan perustamiseen lähdettiin markkinatutkimuksen teosta. Tutkimuksen tulos oli rohkaiseva, joten Ylimartimot uskalsivat lähteä yrittäjiksi saatuaan positiivista palautetta. Juustola päätti erikoistua vuohenjuustosta valmistettavan salaatti- ja leipäjuuston valmistukseen. Salaattijuustoa valmistetaan kahdella eri mausteella ja kolmas on kokeilussa.

Seuraavaksi yritys hankki henkilökunnalleen tarvittavan koulutuksen ja sai myös siihen tukea. Maidonjalostajan ammattitutkinto suoritettiin Hämeen ammatti-instituutissa Hämeenlinnassa. Tämän jälkeen oli vuorossa tuotantolaitoksen rakentaminen ja tarvittavien laitteiden hankkiminen pastorointi- ja tuotantotiloihin. Sopivien laitteiden hankinta on ollut suuri haaste, sillä juustolatoiminta on alueella vähäistä, eikä tietoa ole tahtonut löytyä. Vähitellen koneet ja lupa-asiat saatiin kuntoon, vaikka haasteena on ollut pitkin matkaa elintarvikeviranomaisten byrokratia, joka on vaikeuttanut käytännön toimintaa.

Nyt vuohia on noin 120, ja ensimmäiset juustot saatiin lähialueen kauppoihin noin vuosi sitten. Myyntisopimus on tehty Keski-Pohjanmaan osuuskaupan kanssa, lisäksi juustoja myydään myös Seinäjoella ja Vaasassa muuallakin kuin S-ryhmän kauppoissa. Yrittäjät käyvät pitämässä liikkeissä maistatuksia edistääkseen myyntiä.

Yrityksen positiivisia vaikutuksia ovat olleet toiminnan jatkuminen, työllistäminen, alueen lähiruokatarjonnan lisääntyminen ja mahdollisuudet kasvattaa tuotevalikoimaa. Uusia tuotteita, kuten jogurtin valmistusta, on jo suunnitteilla ja vuohien määrää on tarkoitus lisätä. Yritys on ollut mukana Lähiruokaa Kyrönmaalta -hankkeessa, jossa on kehitelty muun muassa vuohenjuustoa hyödyntäviä reseptejä.

Ylimartimos ysteri

Ylimartimos ysteri har dragit nytta av Leaderstöden på många sätt. Innan man grundade sitt eget företag sålde lägenheten getmjölk till ett livsmedelföretag i grannkommunen. Men denna sade upp mjölkproduktionsavtalet. Företagarna bestämde sig för att grunda ett eget ysteri för att bibehålla en arbetsplats och fortsätta mjölkproduktionen, man ville inte ens överväga att sända djuren till slakt. Inför grundandet av ett eget ysteri tog man avstamp i en marknadsundersökning. Resultatet av undersökningen var uppmuntrande, så familjen Ylimartimo vågade börja som företagare sedan de fått positiv respons. Ysteriet beslöt att specialisera sig på sallads- och bondost gjord på getmjölk. Salladsosten tillverkas med två olika smaker och en tredje smak är på kommande.

Som nästa steg skaffade företaget nödvändig utbildning för sin personal och fick stöd också för det. Mjölkförädlarens yrkesexamen avlades vid Hämeen ammatti-instituutti i Tavastehus. Efter det var det dags att bygga produktionsanläggningen och införskaffa behövliga apparater till pastorerings- och produktionsutrymmen. Införskaffandet av apparaterna har varit en stor utmaning. Eftersom ysteriverksamheten på området är blygsam, har det varit svårt att få information. Småningom fick man ordning på apparaturen och tillstånd, fast livsmedelsmyndigheternas byråkrati nog var en utmaning, som försvårat det praktiska arbetet.

Nu har man 120 getter och de första ostarna levererades till närbutikerna för cirka ett år sedan. Man har gjort försäljningsavtal med Mellersta Österbottens handelslag, dessutom säljs ostarna också i Seinäjoki och Vasa på andra ställen än S-kedjans affärer. Företagarna håller smakprov i affärerna för att öka försäljningen.

Stödets positiva inflytande har varit att verksamheten fortsatt, sysselsättning, en ökning av lokala livsmedelsprodukter och möjligheten att utöka sortimentet. Nya produkter så som yoghurt planeras redan och det är meningen att man ska öka antalet getter. Företaget har deltagit i projektet "Närproducerad mat från Kyrolandet", där man bland annat har tagit fram nya recept där getost används.

